

Ljudska PRAVICA

LJUDSKA PRAVICA
USTANOVljena 6. OKTOBRA
1934 * MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE (ZHA-
JALA KOT 14-DNEVNIK IN
TEDNIK, OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL. 1951 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
* OD 1. JUNIJA 1953 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z «BORBO»

OB DNEVU ZALOSTI V VSEJ MAKEDONIJI

Makedonsko ljudstvo se je poslovilo od mrtvih graničarjev

Poročilo Izvršnega sveta Makedonije o nesreči pri Mavrovem —
Smrtno ponesrečenih in pogrešanih je 54

Skoplje, 17. febr. — Ob elem-
entarni nesreči, ki je zadela
Makedonijo, je objavil Izvršni
svet Makedonije naslednje po-
ročilo:

Dne 11. februarja 1956 ob 0.4
je velik snežni plaz nenadoma
zasul dve baraki pri kraju Izet-
kula. V njih se je mudila skupina
delavcev. Plaz je porušil baraki
in ju potegnil v reko Radiko.
Vzlic doseadanemu vztrajnemu
prizadevanju neke obmejne enote
in skupine delavcev treh pogre-
šancev, o katerih domnevajo, da
so že mrtvi, niso mogli odkopati,
ker je nakopičenega nad njimi
preveč snega. Ostale delavce so
rešili. Samo eden med njimi je
nekoliko poškodovan.

Istega dne ob 19. uri je drugi
plaz zasul barako na gradbišču
št. 46. V baraki je bilo osem
delavcev in pet so jih rešili de-
lavci sosednih barak, tih pa vzlic
neprestanemu in vztrajnemu pri-
zadevanju reševalnih ekip niso
mogli najti. Najbrž jih je velik
plaz odnesel v reko Radiko. Na
gradbišču pri Torbeškem mostu,
kjer so zgradili 12 zidanih barak,
je prebivalo 120 delavcev. Snežni
plaz je zajel 11. februarja ob 21.30
in uničil tri barake. Žrtvam so
prihiti na pomoč ljudje iz dru-
gih poslopj. Medtem je pridrel
drugi večji plaz od druge strani
in zasul več reševalcev. Večino
so rešili, kakih deset pa je bilo
poškodovanih. Reševalne ekipe, v
katerih so sodelovali tudi rešeni
delavci, so potegnile izpod plazov
enašt mrtvih in enega živega
delavca, ki pa je pozneje umrl.
Vse kaže, da je razen mrtvih de-
lavcev pod plazom še deset ljudi,
ki so se bržčas zadušili. (Potem
naštevamo poročilo poimensko mrtve
in pogrešane.)

V vasi Ribnici je 11. februarja
ob istem času snežni plaz zajel
in na pol uničil pet hiš. Prebi-
valstvo vse vasi je prihitelo
žrtvam na pomoč, kljub temu pa
je zahteval plaz trinajst smrtnih
žrtev, dva prebivalca pa sta ne-
koliko poškodovana. Velik snežni
plaz je prihrumel na obmoje
karavlo pri vasi Žužnje. Čeprav
so prihili graničarjem na po-
moč kmetje iz iste vasi, je našlo
pod plazom smrt enajst graničar-
jev, šest pa je bilo poškodovanih
in dva izmed njih sta pozneje
podlegla ranam; eden v vojaški
bolnišnici v Skoplju. (Poročilo naš-
tevamo potem imena mrtvih grani-
čarjev.)

Potem ko so na sanitetnih po-
stajah ranjencem nudili prvo po-
moč, so jih prepeljali v Gostivar
in Skoplje, kjer si zdravniki na
vso moč prizadevajo, da bi čim-
prej okrevali. (Potem poročilo po-
imensko naštevamo vse ranjence.)

Včeraj med 15. in 16. uro je
plaz med delom neke ekipe, ki je
prihitela na pomoč žrtvam plazov
pri Torbeškem mostu blizu Sti-
rovice, zasul tri vojaške in enega
oficirja. Drugi del ekipe, ki je
prenašala ranjence, pa je vse tri
hitro rešil. Ekipe z največjo težavo
še zmeraj odkopavajo žrtve plazov.
Vreme je še zmeraj spremenljivo,
kdaj pa kdaj divjajo hudi snežni
mečeli. V takšnem vremenu so
snežni plazovi pogosti. Delavce z
ogroženih mest so spravili na
varno.

POSLEDNJE SLOVO

V četrtek so prebivalci glav-
nega mesta Makedonije pospre-
mili na zadnji poti posmrtno
ostanke graničarjev, ki so jih za-
suli snežni plazovi pri karavli
Žužnje.

VREMENSKA NAPOVED

za soboto 18. februarja

Mrzlo, pretežno jasno, pozneje po-
večana rahla oblačnost. Zjutraj po
koninah megla. Na Primorskem slaba
burja. Najnižje nočne temperature
med -20 in -25, na Primorskem med
-5 in -10, najvišje dnevne med -4 in
-8, na Primorskem do +2 stopinj C.
V naslednjih dneh bo še mrzlo s
pooblaštvami.

Snežne razmere: Kornna 150 cm,
Pokljuka 80 cm, Vršič 90 cm, Tamar
50 cm, Erika 40 cm, Planica 35 cm,
Kranjska gora 24 cm, Dom na Joštu
25 cm, Kravace 80 cm, Črni vrh nad
Izjelo 40 cm, Kamniška Bistrica 25 cm,
Ribniška koča 60 cm, Mariborska koča
40 cm.

Na čelu pogrebnega spreveda so
nosili nad 150 vencev. Za krmami
so stopali najvišji voditelji Ma-
kedonije; predsednik Izvršnega
sveta Ljupčo Arsov, član Zvez-
nega izvršnega sveta Krste Cr-
venkovski, člani Izvršnega sveta,
ljudski poslanci, predstavniki
množičnih družbenih in politič-
nih organizacij, delovnih kolek-
tivov in mladine. V žalnem spre-
vodu so bili tudi generali JLA
Božović, Vojvodič, Joksimović,
Popović, Jelac in skupina viš-
jih častnikov JLA.

Na Trgu Maršala Tita se je
pogrebni spreved ustavil pred
Domom JLA. Od ubitih graničar-
jev se je poslovil generalma-
jor Savo Joksimović, ki je med
drugim dejal: »Poslavljamo se od
trinajstih pripadnikov naše Ar-
made, ki so padli, izpolnjujoč do
konca dolžnost, ki jim jo je za-
pelo ljudstvo. Po tem udarcu
zahrbne stihije bo v naši deželi
tudi trinajst novih vojaških gro-
bov — v Sremu, Sloveniji, Sr-
biji, Hrvatskem Zagorju in Dal-
maciji.« Na koncu je general
Joksimović dejal: »Dragi tovariši,
vase žrtve bodo vtakne v niz na-
ših mirnodobnih bitk in zmag,
za katere ste tudi vi dali sebe
same.«

V imenu ljudstva Makedo-
nije in Izvršnega sveta se je od
ubitih graničarjev poslovil Ljup-
čo Arsov, predsednik Izvršnega
sveta Makedonije.

Potem je član Zveznega izvrš-
nega sveta Krste Crvenkovski
potožil venec predsednika repu-
blike Josipa Broza Tita in Zvez-
nega izvršnega sveta na krste
žrtve snežnih plazov.

SOŽALNE BRZOJAVKE

Centralni svet Zveze sindika-
tov Rumunije je v svoji sožalni
brzojavki med drugim tudi spo-
ročil, da je poslal 500.000 din za
pomoč družinam žrtev.

Ker je dejen diplomatskega
zbor, kanadski veleposlanik
James Scott MacDonald odsoten.

V zvezi z elementarno nesrečo, ki je doletela prebivalstvo
Makedonije, sporočamo vsem ustanovam, podjetjem, družbenim
organizacijam in posameznikom, ki nameravajo pošiljati pri-
spevke, da je številka tekočega bančnega računa Glavnega od-
bora Rdečega križa Makedonije

Glavni odbor Rdečega križa Slovenije

OB BLIŽNJIH VOLITVAH V ORGANE DELAVSKEGA UPRAVLJANJA

Od dejavnosti sindikalnih organizacij je močno odvisen uspeh volitev in napredek delavskega samoupravljanja

Pismo Centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije sindikalnim organizacijam in vodstvom

V zvezi z bližnjimi volitvami v delavske svete je Cen-
tralni svet Zveze sindikatov Jugoslavije postal vsem sindi-
kalnim organizacijam in vodstvom pismo, v katerem je med
drugim poudarjeno, da je treba volitve v delavske svete
izvesti do 1. maja letos.

»Pred nami sta,« je rečeno v
pismu, »dva in pol meseca, ki
bosta nedvomno izpolnjena z in-
tenzivnimi predvolumnimi pripra-
vami, vsestransko dejavnostjo
delovnih kolektivov ter organov
delavskega upravljanja, in sicer
ob vsestranskem sodelovanju sin-
dikatom. Volitve v delavske svete
so vedno velik dogodek v življe-
nju slehernega podjetja, dogodek,
ki je moralno političnega in go-
spodarskega pomena.«

V pismu je zate opozorjeno,
da so letošnje volitve v delavske
svete zelo velikega pomena, ker
bo do njih prišlo po dvoletnem
upravljanju po sedanjih delav-
skih organih in po večletnih iz-
kušnjah, ki jih je prineslo delo
organov delavskega upravljanja.
Prav tako je opozorjeno, da bodo
volitve po velikih gospodarskih
uspehih, a na pragu nove smeri
v naši gospodarski politiki, ki bo
nedvomno zahtevala še večjo iz-
najdljivost, več odgovornosti,
vztrajnosti, doslednosti, pobude,
smisla za celoten gospodarski
razvoj od slehernega delovnega
kolektiva in družbenega organa

je včeraj brazilski veleposlanik
g. Ribeiro-Couto v imenu diplo-
matskega zbora izrazil sožalje ob
hudi nesreči v Mavrovu. Sožalje
so posebej izrazili tudi argentinski
poslanik Pineyro, brazilski
veleposlanik Couto, finski poslanik
Orasmaa, grški veleposlanik
Filon, norveški poslanik Irgens,
nizozemski poslanik Helb, ma-
džarski poslanik Kurimszki, egip-
tovski veleposlanik Ruždi, iranski
odpravnik poslov Sadr, avstrijski
veleposlanik Wodak in ame-
riški veleposlanik Riddleberger.

Številni delovni kolektivi pod-
jetja in ustanove, kakor tudi po-
samezniki iz vseh krajev dežele
še nadalje izražajo sožalje ob tej
nesreči.

S TISKOVNE KONFERENCE V DRŽAVNEM TAJNIŠTVU ZA ZUNANJE ZADEVE

Proučevanje referata Nikite Hruščeva na XX. kongresu KP ZSSR v Moskvi

Avstrijski zvezni kancler Raab povabljen na obisk — Realno gospodarsko
sodelovanje z LR Kitajsko

Beograd, 17. febr. (Tanjug). Predstavnik državnega taj-
ništva za zunanje zadeve Branko Drašković je na današ-
njem rednem sestanku z novinarji izjavil, da je v referatu
prvega sekretarja KP Sovjetske zveze Nikite Hruščeva
mnogo novega in pozitivnega in da so mnoga v njem izra-
žena gledišča podobna jugoslovanskim. Izjavil je tudi, da
meni, da je prišla sovjetsko-jugoslovanska deklaracija, ob-
javljena v Beogradu lani v juniju do izraza v referatu Hru-
ščeva. Branko Drašković je to odgovoril na vprašanje, ki
se je glasilo:

»Hruščev je v referatu na
kongresu KP ZSSR poudaril, da
je docela verjetno, da bodo obli-
ke prehoda v socializem čedalje
raznovrstnejše, da uresničenje
socializma ni vezano na držav-
ljansko vojno, da so dane celo
možnosti uporabe parlamentarnih
potov za prehod v socializem, da
je možno in nujno potrebno so-
delovanje s tistimi krogi socia-
lističnih gibanj, ki se ravnaajo po

drugih, različnih glediščih v
vprašanih obliki prehoda v so-
cializem. — Ali ne mislite, da so
to bistvene spremembe v gledi-
šču KP ZSSR glede na socia-
listične koncepcije in ali se vam
ne zdi, da so ta nova gledišča po-
dobna jugoslovanskim o teh
vprašanjih?»

V odgovoru na to vprašanje
je Branko Drašković rekel: »Re-
ferat Nikite Hruščeva pri nas še
proučujemo. Ze zdaj pa je jasno,
da je v njem mnogo novega in
pozitivnega. Kar se tiče načetega
konkretnega vprašanja, menim,
kolikor smo to doslej preverili,
da gre za bistvene spremembe in
da so mnoga gledišča podobna
našim.«

ostale proizvode živalskega pore-
kla.

Član Zveznega izvršnega sveta
Nikola Minčev, ki je v imenu Ju-
goslavije podpisal te sporazume,
je izjavil, da smo tako privrati
uredili neposredne gospodarske
stike z LR Kitajsko. »S tem,« je
dejal, »začenjamo gospodarsko so-
delovanje, ki bo, o tem sem pre-
pričan, v prihodnosti rodilo večje
in pomembnejše sadove.« Minčev
je nadalje rekel, da bodo danes
dogovorjeni gospodarski stiki ne-
dvomno obojestransko gospodar-
sko koristni in da bodo ne le pri-
pomogli k okrejitvi medsebojnih

vezi in k boljšemu poznavanju
naših narodov, marveč hkrati
tudi prispevek k mirnemu sode-
lovanju na svetu.

V imenu LR Kitajske je spo-
razum podpisal namestnik mini-
stra za zunanjo trgovino g. King
Juan. Rekel je, da pomenijo po-
pisani sporazumi prvo pomemb-
nejšo stran v zgodovini gospodar-
skih stikov med obema deželama
in da ustvarjajo tudi ugodno pod-
lago za nadaljnji širši in dolgo-
ročnejši razvoj gospodarskih sti-
kov in sodelovanja na tehničnem
in znanstvenem področju. Vodja
kitajske delegacije se je zahvalil
jugoslovanski delegaciji za prijat-
eljsko sodelovanje med razgovori
in hkrati izrazil željo, da bi se
razvoj prijateljstva in sodelovanja
med obema deželama nadaljeval.

Podpisovanju sporazumov so
prisostvovali z jugoslovanske strani
državni svetnik in tajništvo za
zunanje zadeve dr. Stane Pavlič,
državni svetnik in tajništvo za zu-
nanje zadeve Jovo Kapičić in
člani trgovinske delegacije. S ki-
tajske strani so bili navzoči po-
oblašeni veleposlanik LR Kitaj-
ske v Jugoslaviji Vu Hsiu Cuan,
svetnik kitajskega veleposlanštva
Cu Ciu Je, namestnik vodje trgo-
vinske delegacije Li Co Ci, člani
kitajske delegacije in veleposla-
ništva v Beogradu.

Nemški veleposlanik pri Svetozaru Vukmanoviču

Beograd, 17. febr. (Tanjug) —
Podpredsednik Zveznega izvrš-
nega sveta Svetozar Vukmanović
je danes sprejel veleposlanika
Zvezne republike Nemčije v Beo-
gradu K. G. Pfeleidererja v zvezi
s pogajanjimi o jugoslovanskih pre-
dvojnih in vojnih terjatvah v
Bonnu.

Nič več orožja za Srednji vzhod

Washington, 17. febr. (AFP).
Ameriška vlada je sklenila za-
časno ukiniti vsa dovoljenja za
izvoz orožja v dežele Srednjega
vzhoda. Predstavnik ameriškega
zunanega ministrstva je izjavil,
da se ta ukrep nanaša tudi na
izvoz 18 ameriških tankov v
Saudsko Arabijo. Se včeraj so
objavili, da bodo te tanke takoj
poslali v Riad.

Nekaj demokratičnih senator-
jev je zahtevalo v debati v Sen-
natu, naj bi ustavili pošiljko teh
tankov, dokler zunanji minister
Dulles ne bo pojasnil, kako je
prišlo do te transakcije.

London, 17. febr. Kanadska
vlada je začasno zadržala pošilj-
ko topovskih bomb v vrednosti
10.000 funtov, ki jih je naročila
izraelska vlada, dokler ne bodo
končani washingtonski razgovori
med Veliko Britanijo, Francijo in
ZDA o položaju na Bližnjem
Vzhodu.

Seja Izvršnega sveta LRS

Včeraj je bila pod predsed-
stvom tov. Borisa Kraigherja
seja Izvršnega sveta Ljudske
skupščine LRS.

Med drugim je Izvršni svet
obravnal in sprejel odlok o
določitvi roka za razpis rednih
volitev delavskih svetov in navo-
dila o prvih volitvah članov, ki
jih volijo delovni kolektivi v
upravne odbore kulturnoprosvet-
nih, znanstvenih in umetniških
zavodov, ki jih je ustanovil Iz-
vršni svet. Sprejel je tudi odlok
o Višji soli za telesno vzgojo.

Seja predsedstva SZDL Slovenije

Ljubljana, 17. februarja. Sino-
či je bila seja Predsedstva socia-
listične zveze delovnega ljudstva
Slovenije, na kateri so razprav-
ljali o novih ukrepih v kmetij-
stvu ter o političnih naloga
organizacij SZDL s tem v zvezi.

V nadaljnji razpravi je pred-
sedstvo imenovalo predsednika in
člane nove komisije za družbeno
upravljanje. Za predsednika je bil
imenovan član predsedstva tov.
Vlado Krivic.

V zvezi z nesrečo v Mavrovem
je bilo na seji izraženo sožalje
bratškemu makedonskemu ljud-
stvu in njegovemu političnemu
vodstvu.

Centralni svet
Zveze sindikatov Jugoslavije

Sindikati o družbeni dejavnosti

Prvi povojni kongres slovenskih sindikatov bo jutri sledil I. redni letni občni zbor Republiškega sveta Zveze sindikatov za Slovenijo. Lanski kongres Zveze sindikatov Jugoslavije je namreč sklenil, da bodo v prihodnje tudi republiški sveti imeli letne občne zbere namesto kongresov.

Občni zbor bo pri analizi, iz katere bo luščil napotila za osnozne bodoče naloge, lahko posegal v dokaj plodno aktivnost sindikalnih organizacij Slovenije v obdobju od njihovega zadnjega kongresa v maju 1955 do zdaj. V tem času so se sindikati kot sestavni del SZDL razvijali v družbenopolitično podlago dela dela dela samoupravljanja. V slovenskih podjetjih je okrog 56.000 članov delavskih svetov in 8700 članov upravnih odborov. Stevilni člani delovnih kolektivov so odborniki družbenih organov v socialnem zagotavljanju, zdravstvu, šolstvu, hišnih svetov, potrošniških svetov, ljudskih odborov, zbornic, združenj itd. Po teh svojih članih lahko sindikalne organizacije izdatno vplivajo na dejavnost teh organov, kar kaže, kako širok je akcijski radij njenega vpliva.

Razvoj delavskega in družbenega samoupravljanja je v središču njihove pozornosti, saj skoraj ni konference, zlasti pa ne občnega zbora sindikalne organizacije, na kateri ne bi razpravljali o delu teh organov. Kako je ta vpliv sindikalnih organizacij pomemben, je moč ugotoviti že po tem, da organi delavskega upravljanja dobro delujejo — praviloma — v tistih podjetjih, v katerih so aktivne osnozne organizacije ZK in sindikalne podružnice.

Naloga sindikatov na tem področju so v tem, da s tolačenjem družbenoekonomske problematike in z odpiranjem perspektive usmerjajo organe samoupravljanja v takšno reševanje problemov o podjetjih, ki se ne križa z interesi celotnega gospodarstva. Sindikati so kot množična organizacija delavskega razreda izredno zainteresirani na tem, da vsako podjetje dosledno upošteva duha smernic naše gospodarske politike, s katero hočemo stabilizirati gospodarstvo in postopno izboljševati standard. V ospredju teh prizadevanj so: boj za doseganje proizvodnosti dela in proizvodnje ter razvijanje socialističnih odnosov v gospodarstvu.

V nekaterih podjetjih se s temi stališči načeloma strinjajo, njihovi konkretni ukrepi pa so temu čisto celo nasprotni. Nekateri delavski sveti in sindikalne podružnice se zadovoljijo s tem, da podjetje dela tako, da lahko ustvarja dobiček, ne glede na to, na kakšen način ga ustvarja. Ponekod izkoriščajo monopolni položaj in tržno konjunkturo ter navijajo cene, zanemarjajo pa izpopolnjevanje organizacije dela, racionalnejše izkoriščanje kapacitet, uvažanje norm, premiranja, skratka ukrepe za dviganje proizvodnosti dela, za večjo in cenejšo proizvodnjo. V takšnem ravnanju se kažejo močne primesi kapitalistične miselnosti, ki nam otežujejo prizadevanja za stabilizacijo gospodarstva. V posameznih podjetjih v svojem konkretnem delu često ne upoštevajo tega, da je moč uspešno razvijati naše gospodarstvo samo z razumevanjem interesov celotnega gospodarstva, komunne, okrajne, interesov celotne skupnosti, z zavestno disciplino v gospodarstvu in z dajanjem prednosti splošnim koristim, marveč se dajo premotiti ozkim trenutnim interesom, pri čemer začno prevladovati egoistični lokalizem, sovinitizem in podobni knarni pojavi. Le-ti imajo sicer tudi svoje objektivne koronine, toda ponekod pri tem po-

zablajo, da so pomembno gibalno našega gospodarskega razvoja tudi subjektivne sile, katerim pa mora biti v ta namen, da bi bile v soojem delu prodorne, jasna perspektiva poti. Odpiranje te perspektive v kolektivih pa je naloga sindikalnih organizacij.

Gospodarstva ni moč razvijati samo z investicijami. V marsikaterelem podjetju se ni zmagalo pričanje, da so najcenejše in najučinkovitejše investicije predvsem ukrepi za izboljševanje odnosa do dela, izpopolnjevanje organizacije dela, smotrnejše izkoriščanje kapacitet, delovne sile in podobno. V boju za pravilnejši odnos do dela marsikje še nismo dosegli odločilnega preloma. So posamezniki, ki celo sodijo, da v socialistični družbi ni primerno siliti koga, da bo dal več od sebe. Takšna pojmovanja pa nas drago stanejo.

Na ustvarjanje pravilnejšega odnosa do dela in s tem na celotni gospodarski razvoj pomembno vpliva pravilna tarifna politika. Sindikati aktivno sodelujejo pri ureditvi sedanje plačne sistema, z namenom, da bi ta sistem izpopolnili, pa so sestavili tudi predlog za oblikovanje plač po enoti proizvoda, ki ga bodo zdaj preizkusila nekatera podjetja. Delo sindikatov na področju tarifne politike ni lahko, saj se je treba trdo spoprijemati z uradniškimi težnjami, z odporom proti realnejšim normam, s težnjami, da bi prejitje spremeni v nekakšno dodatno plačo itd. So pa nekateri sindikalne podružnice in podjetja, ki včasih pozabljajo, da plače niso socialni, marveč izredno pomemben gospodarski činitelj, ki ga je treba dosledno upoštevati v duhu našega dejanskega spodbujati ljudi k doseganju večje storilnosti in proizvodnosti dela. Vsaka demagogija ob teh problemih resno ovira delovanje proizvodnosti dela, kar edino nam lahko pripomore do izboljševanja standarda. Toda še so nekateri sindikalne podružnice, delavski sveti in vodstva podjetij, ki podpirajo ali pa so celo sami nosilci raznih uradniških teženj, zaradi tega, ker so te težnje pri posameznih nerazgledanih članih kolektiva bolj popularne.

Dastravno so se razponi v plačah lani povečali, so marsikje še nezadostni, kar med drugim zelo verjetno vpliva tudi na to, da ni dovolj strokovnega naraščaja. Mnogi mladi ljudje ne dokončajo svojega študija v šoli oziroma se ne gredo učiti poklica, marveč se zaposlijo kot nekvalificirani delavci ali uslužbenci, da bi prej prišli do zaslužka, ker jih premajhni razponi med plačami nekvalificiranih in kvalificiranih delavcev oziroma uslužbencev ne spodbujajo dovolj, da bi se strokovno bolj izobrazili. To je velika škoda ne samo osebno za te ljudi, marveč tudi za celotno gospodarstvo, saj mnoga podjetja ravno zaradi pomanjkanja strokovnih moči ne morejo bolj izkoristiti svojih kapacitet, njihova proizvodnost dela je nižja, proizvodni stroški so večji, kvaliteta slabša itd. Tako lahko ugotovimo, da so ustrezni razponi v plačah predvsem pomembno gospodarsko vprašanje, ki ga ne kaže mešati s socialnimi problemi posameznikov, saj na tak način ne pomagamo niti gospodarstvu niti socialnemu položaju posameznika.

Te probleme bo nedvomno razčlenjeval tudi jutrišnji občni zbor Republiškega sveta sindikatov, ki pa bo seveda segal še na druga področja dejavnosti sindikatov, ki so dokaj številna ter zahtevajo veliko prizadevanj sindikalnih podružnic.

Ni nevarnosti, da bi ozimina pozebla

V zemunskem inštitutu za kmetijska raziskovanja izjavljajo, da za zdaj ni nevarnosti, da bi ozimna pozebla, ker jo je sneg zaščitil pred mrazom. Ozimna je uničena edinole na nekaterih poljih v Vojvodini zavoljo ledu na poplavljenih njivah. V Vojvodini so talne vode poplavlje nad 200.000 oralov zemlje.

Kmetijski strokovnjaki opozarjajo, da je to vreme primerno za razvoj kmetijskih pridelkov, a posebno še za sadje, ker je mraz preprečil, da bi se sadovnjaki prezgodaj razcveteli.

IZ DEJAVNOSTI GOSPODARSKIH ORGANOV ZVEZNEGA IZVRŠNEGA SVETA

Strojna industrija se pripravlja na izvoz

Beograd, 17. jan. (Tanjug). Gospodarski organi Zveznega izvršnega sveta pripravljajo nove ukre-

pe, ki bodo omogočili kreditiranje izvoza opreme domače strojne industrije in olajšali njeno delno preusmeritev na izdelovanje izdelkov, ki jih strojne tovarne niso imele v svojih proizvodnih programih. Strojna industrija naj bi tudi olajšala nakup licenc in tehnične dokumentacije za širše sodelovanje v proizvodnji z domačimi in tujimi tovarnam. Ti ukrepi bodo bistveno pripomogli v razvoju naše strojne industrije in preusmeritvi proizvodnje na izvoz.

Na Gorenjskem bodo julija proslavili dvajsetletnico velike stavke

V kranjskem okraju bodo julija letos svečano proslavili 20-letnico tekstilne stavke. Ta stavka je bila izrazita manifestacija moči delavskega razreda in vpliva komunistov v tedanjem javnem življenju ne samo na Gorenjskem, marveč v vsej Sloveniji. Tekstilna stavka, ki je izbruhnila julija 1936. leta v Kranju in Trzinu, je bila pravzaprav začetek generalne stavke v Sloveniji, saj so priredili solidarnostne stavke delavci v mnogih slovenskih podjetjih. Stavko so podpirali tudi mnogi napredni kmetje.

Proslava 20-letnice tekstilne stavke bo največja letošnja politična prireditve na Gorenjskem. Okrajni odbor SZDL v Kranju je že osnoval poseben odbor, ki bo v kratkem sestavil podroben program za proslavo, izdati pa namerava tudi poseben zgodovinski almanah o stavki. Centralna proslava 20-letnice tekstilne stavke bo v Kranju.

Predstavniki strojne industrije menijo, da bi bilo treba uveljaviti še nekatere druge ukrepe, da bi zagotovili čimvečje izkoriščanje zmogljivosti te industrije. Predvsem zahtevajo, naj bi prepovedali ali z visokimi koeficienti kar najbolj omejili uvoz opreme, ki jo lahko izdelata naša strojna industrija. Le-ta lahko že zdaj izdelata kakšnih 80% vse opreme, potrebne za obnovo kakih 800 naših živilskih tovarn in podjetij. Predstavniki strojne industrije predlagajo tudi, naj bi v trgovinske pogodbe vključili določene kontingente domačih strojev za izvoz in napolnili tuje tovarne na kooperacijo v proizvodnji opreme z domačimi strojnimi tovarnam.

Republike naj bi finansirale strokovne šole

Z reformo šolstva bi bilo treba urediti tudi nekatere probleme strokovnih šol

Beograd, 17. febr. (Tanjug). Profesorji strokovnih šol so predlagali, naj bi sklicali posvetovanje z najvišjimi državnimi ustanovami ter političnimi, gospodarskimi in drugimi organizacijami, da bi na njem proučili razne probleme teh šol ter sprejeli sklepe o najbolj bistvenih. Predvsem naj bi obravnavali položaj strokovnih šol in njihovega finansiranja.

Se pred nekaj leti so strokovne šole finansirala gospodarska podjetja in organizacije, odlej pa republiški in mestni oziroma okrajni prosvetni organi. Takšen način finansiranja je vplival na zmanjšanje števila šol, zlasti pa dijakov. Najvažnejši razlog je v tem, da okrajni odbori niso dovolj zainteresirani na delu teh šol, ker menijo, da so izdatki za njih preveliki. V združenju menijo, da bi morale strokovne šole finansirati republike, pri tem pa naj bi odpadel znaten delež na gospodarske organizacije.

V razpravi o strokovnih šolah naj bi proučili tudi vprašanje šolanja dijakov, preden pridejo v strokovne šole. Zahtevati za spremembo v strokovno šolo končano osemletko bi bilo preveč. Profesorji predlagajo, naj bi v nekaterih šolah delavcev sprejemali tudi kandidati s šestimi razredi osnovne šole.

Na posvetovanju bi bilo treba proučiti tudi nekatere močno zanemarjene nazore o strokovnih šolah. Nekateri namreč mislijo, da so te šole nižje vrste. To bi videti zlasti v kadrovski politiki ljudskih odborov. V vseh naših strokovnih šolah poučuje samo kakih 50% učnih moči s potrebno šolsko in strokovno kvalifikacijo. Naša gospodarska podjetja so se v začetku premalo zanimala za probleme strokovnih šol, čeprav prihajajo iz njih njim namenjeni kadri. Dogaja se celo, da nerada sprejemajo absolvente strokovnih šol. Profesorji strokovnih šol zlasti opozarjajo, da bi bilo treba z reformo šolstva urediti tudi nekatere glavne probleme strokovnih šol. Gre predvsem za vprašanje enotnega šolskega sistema, v katerem bi strokovne šole obravnavali kakor vse druge, ali pa za dva vporedna šolska sistema: za sistem šol za splošno izobrazbo in za sistem strokovnega šolstva.

IZ ZVEZNE UPRAVE ZA VETERINARSTVO

Letošnji skladi za zaščito živine bi znašali približno štiri in pol milijarde dinarjev

Beograd, 17. febr. (Tanjug). Letošnji skladi za zaščito živine, ki se bodo nabirali od taks na vrčno živino in pre, bi znašali po predlogu Zvezne uprave za veterinarstvo približno štiri in pol milijarde. Denar iz teh skladov bi porabili v glavnem za veterinarske ukrepe za zaščito živine pred boleznimi. Skladi bodo ustanovljeni pri republiških izvršnih svetih in okrajnih ljudskih odborih. Način upravitve in trošenja teh skladov bo predpisal Zvezni izvršni svet.

Ustanovitev teh skladov v kmetijstvu smatrajo za zelo koristno, ker bodo pripomogli k okrepanju živinoreje. Denar bo med drugim namenjen tudi organizaciji hitrejših intervencij v krajih, kjer je dobljal brezplačno tudi razkuževalna sredstva in denarno odškodnino za živino, ki jo morajo zaklati, da bi preprečili nadaljnje širjenje kuznih boleznih, prispevek, brezplačno zdravila živino, obolelo za kuznimi boleznimi, živino, obolelo za drugimi boleznimi, na bo zdravila ceneje. Razen tega naj bi kmetje dobivali brezplačno tudi razkuževalna sredstva in denarno odškodnino za živino, ki jo morajo zaklati, da bi preprečili nadaljnje širjenje kuznih boleznih.

Devizni tečaji

Na rednem sestanku so bili dne 17. februaria 1956 zaključki po naslednjih tečajih:

US dolar — 2467, 2650,73, 733,50; DM — 70,000, 890; Bfrs 2500, 3770,69, 528,45; Ffrs — 400, 400, 366,67; Sfrs — 16,946,23, 133,98; Lit 540, 507,38, 957,04; Hfl 40,000, 32,000, 32,767, 315,06; Sv. kr. — 36,333,33, 526,53; Rg. Lstg 1660, 1634, 1645,14, 90,96; obr. dol. Avstr. — 1235, 311,67; obr. dol. Dan. — 600, 200; obr. dol. Fin. — 538, 537, 537,25, 79,08; obr. dol. Grč. — 696, 132; obr. dol. Tur. 490, —, 490, 60; obr. dol. Izr. — 506, 761, 153,86; obr. dol. Braz. — 713,39, 157,79; obr. dol. Paragv. 337, —, 337, 79; obr. dol. Urugvaj 600, 600, 600, 79; obr. dol. ZSSR — 651, 112; obr. dol. Polj. — 595, 93,33; obr. dol. CSR 590, 4588, 672,61, 124,21.

Opombe: Stevilke pomenijo: 1. tečaj v Ljubljani, 2. tečaj v Zagrebu, 3. srednji tečaj FLR, 4. ario v %.

Situacija: V splošnem zadovoljiva ponudba deviz na današnjem rednem sestanku je ugodno vplivala na razvoj tečajev in je bilo več vrst deviz zaključnih po obračunskih tečajih. Promet je bil manjši od srednjega.

Ustanovitev teh skladov v kmetijstvu smatrajo za zelo koristno, ker bodo pripomogli k okrepanju živinoreje. Denar bo med drugim namenjen tudi organizaciji hitrejših intervencij v krajih, kjer je dobljal brezplačno tudi razkuževalna sredstva in denarno odškodnino za živino, ki jo morajo zaklati, da bi preprečili nadaljnje širjenje kuznih boleznih.

Eden najbolj mrzlih dni te zime

V Gospiću so imeli —34°, v Bugojnu —31°, v Sarajevu —30° C

Včerašnji dan je bil eden najmrzljih v letošnji zimi. Po podatkih sinoptičnega centra so se gibale temperature v oseh krajih naše države, razen Primorja in Makedonije, zjutraj med —20 in —30°. V Gospiću so imeli —34, v Druaru —31, v Bugojnu —31, v Sarajevu —30, v Beogradu pa —23,5°C.

Zanimivo je, da včerašnjega mraza ni povzročil vdor mrzlega zraka. V sinoptičnem centru pravijo, da je ta nagli padec temperature posledica »ugodnih pogojev, ki so nastali za ohladiitev zraka«. Zadnje dni je bilo namreč v naši državi oblačno, tako da se mrzli zrak ni mogel ohladiti. Ker pa je bilo v noči od četrtika na petek v vsej naši državi jasno, zemlja pa pokrita s snegom, so nastali ugodni pogoji za močno ohladiitev zraka ali za »nočno radijacijo« kakov pravijo sinoptiki. Mrzli zrak se je nakopičil v nižinah in severni del države je zagrnila gosta nizka megla. Zemunsko letališče je bilo v megli, na vrhu Avala pa je sijalo sonce.

V sinoptičnem centru pravijo, da je nastala včeraj nad našo državo tako imenovana »inverzija« ali preokret temperature. Tempe-

rature so padle v najnižjih zračnih plasteh. V višinah je bilo včeraj zjutraj topleje kakor v nižinah. V Sarajevu so imeli zjutraj —30, v Bjelašnici pa samo —20. V Zemunu stoji meteorološka postaja 75 m nad morskim gladino in zabeležila je —20, beograjska vremenska opazovalnica, ki stoji 138 m visoko, je zabeležila —19,6, aerološki observatorij na Zelenem brdu pri Beogradu (višina 243 m) pa —10,7.

Domala vsa Evropa je pod visokim zračnim pritiskom in zato so temperature nizke. Nad Sredozemskim morjem in Severno Afriko se razprostira depresija, ki se pomika proti vzhodu. Računati je, da bo vplivala na vreme v Južnem Primorju, Crni gori, delu Srbije in v Makedoniji, kjer se bo nebo pooblačilo in ponekod bo tudi snežilo. Drugod po naši državi bo vedro in zjutraj zelo mrzlo.

Po poročilu iz generalne direkcije železnice prometa na progi Gospić—Ohrid—Bor—Crni vrh in Bičevca—Nikišić še niso obnovili. Isto velja za mnoge ceste v Srbiji. V Vojvodini so obnovili promet na vseh cestah, razen petih.

Po poročilu iz generalne direkcije železnice prometa na progi Gospić—Ohrid—Bor—Crni vrh in Bičevca—Nikišić še niso obnovili. Isto velja za mnoge ceste v Srbiji. V Vojvodini so obnovili promet na vseh cestah, razen petih.

Gospodarske organizacije, podjetja, ustanove in naše bralce v Ljubljani obveščamo, da imamo odprto svojo poslovalnico v prostorih Jugoslovanske loterije na Titovi cesti št. 1 — Telefon 22-322

Poslovalnica je odprta od 8 do 12 in od 15 do 18.

V poslovalnici sprejemamo naročila za »Ljudsko pravico«, male oglase, objave, inserate, osmrtnice in zahvale.

UPRAVA »LJUDSKA PRAVICA«

O zakonski zvezi in družini

Čih boja za socializem je brezrazredna družba. To pomeni višjo stopnjo družbenega razvoja, odpravo slehernega zatiranja, enakopravnosti in bede. V nadaljnjem razvoju bo brezrazredna družba tudi brezdržavna družba. Resnično tovarništvo in bratstvo med ljudmi in narodi bo uresničeno šele v socializmu. Socializem torej nikakor ne pomeni samo odstranitev slabih strani kapitalizma, marveč navezovanje novih, resnično humanih odnosov. Tako bodo tudi družina, zakonska zveza in ljubezen socialističnega človeka nekaj novega, lepšega in boljšega. Marx govori o višji obliki družine in razmerja med spoloma. Prav mi smo poklicani, da uresničimo te višje oblike. Nikakor se ne moremo zadovoljiti samo z izgradnjo gospodarstva, gospodarskih instrumentov in novih proizvodnih odnosov, marveč moramo tudi ostalim družbenim odnosom posvetiti vso pozornost. Čaka nas neposredna naloga, da pospešimo preobrazbo patriarhalne družine, podedovane od razredne družbe,

manjšo potrebo, da bi se vmešavali v tako intimne odnose, kakor so družinski. Priče smo zgodovinskega procesa krepitve družbe na račun države. Celotno demokratske buržoazne države za razliko od fašističnih s prvim ponosom opozarjajo na individualne pravice človeka ter na svobodo družine in njen vsestranski razvoj. Razvoj družine na višjo, namreč na socialistično stopnjo, pa spet zelo močno vpliva na razvoj celotne družbe oziroma — kar je isto — na odmiranje države in njenih organov prisiljevanja. Patriarhalno družino, izrecni proizvod razredne družbe in privatne lastnine, bi lahko nekako imenovali državo v malem, ker je v vsej razredni zgodovini za družino značilna oblast. Nosilec oblasti nad ženo in otroki je oče, ki je to oblast izvrševal od najbolj brutalnih in nečloveških oblik tja do formalne oblasti sodobnega rednika družine. Ko bo odmrlo sleherno vladanje človeka nad človekom, bo seveda neogibno odmrlo tudi vladanje moža v družini. V procesu

nastajanja socialističnih, enakopravnih odnosov med ljudmi morajo torej logično razumeti neogibno odmiranje sleherne oblasti v družini in porajanje resnične vsestranske enakopravnosti, in tako naposled tudi enakopravnosti v najintimnejših odnosih zakonskega življenja in družine.

Vprašanje zakonske zveze in družine ni samo spolno, marveč predvsem socialno vprašanje. Vsako drugo postavljanje vprašanja pripelje neogibno v zagato. Vprašanje zakonske zveze in družine je konec koncev vprašanje odnosa do žene, vprašanje njenih pravic. Vsem nam je zelo dobro znana strast, s katero je Lenin žigosal umazanost zakonske zveze z zasluževanjem žene in svobodo za moža ter gnusno lažnivost spolne morale, in kako dosledno se je boril za enakopravnost žene. Važnosti ženskega vprašanja kot družbenega vprašanja nihče v zgodovini ni poudaril jasneje kakor Fourier, eden najgenialnejših utopistov, ki pravi:

»Na splošno lahko rečemo, da nastajajo družbeni napredek in spremembe obdobja v skladu z osvoboditvijo ženske, socialni red

ustvariš gmotno podlago, to se pravi ogromno družbeno bogastvo, torej povsem odstraniti tako zaostalost za celo vrsto kapitalističnih dežel. Med mnogimi gmotnimi pogoji moramo vsaj omeniti visoko stopnjo industrializacije, dobro ureditev stanovanjskega vprašanja, visoko stopnjo storilnosti, ki spet omogoča znatno skrajšanje delovnega časa. Razen tega je treba prispevati ogromne vzgojne napore ob pomoči novih znanstvenih dosegov. Tako visokega cilja, kakor je socializem, ni moč doseči brez velikih, zgodovinskih naporov. Prav zato si nikakor ne smemo prikrivati dejstva, da kratka vojna doba izrednih naporov za ohranitev miru ter za odstranitev gospodarske in vsakovrstne druge zaostalosti naše žene še ni mogla osvoboditi trojne preobremenjenosti s proizvodnim delom, gospodinstvom in materinstvom. Ta družbeni položaj spremlja tisočletna usledina v zavesti o moškem privilegiju, o neenakopravnosti in manjvrednosti ženske itd. Pot od razglasitve enakopravnosti spolov do njenega popolnega uresničenja je zelo dolga.

(Se nadaljuje)

DR. JOŽE POTRČ

Tolmač volje OZN

Potovanje generalnega tajnika OZN Daga Hammarskjölda v nekatere evropske dežele, na Bliznji in Srednji vzhod, v Južnovzhodno Azijo, Avstralijo in na Novo Zelandijo se bliža koncu. Na nekaterih področjih, ki jih je Hammarskjöld obiskal, imajo mnogo nepopravnih sporov in stalnih nevarnosti, da bi prišlo do spopada (Srednji vzhod, Južnovzhodna Azija), vsa, razen zahodnoevropskih dežel in Avstralije, pa teži gospodarska zaostalost. Generalni tajnik ni krenil na svoje dolgo potovanje z namenom, da bi uredil sporna vprašanja ali neposredno lečil gospodarske rane. Takšna naloga bi presežala področje realnega in meje njegovega pooblastila. Hotel je samo spoznati dežele, ki jih še ni obiskal, in se pogovoriti o njihovih težavah in načrtih, o njihovem sodelovanju z OZN in o sodelovanju organizacije z njimi. Sestanek Gospodarske komisije (OCAFE) v Bangaluru je Hammarskjöldu omogočil, da je še popolneje in v celoti spoznal probleme tega ogromnega, gosto naseljenega, toda nezadostno razvitega področja. Razen tega je imel v skladu z mandatom OZN glede čunjanja premirja vzdolž arabsko-izraelskih meja razgovore z državnikih vseh dežel z obeh strani še nemirne demarkacijske črte. Čeprav ni mogel kreniti na pot z načrti za uresničenje v aktivki in čeprav se s takšnimi uspehi ne vrata v New York, je že poslanstvo, ki ga je svoj čas prevzel v Peking, pokazalo, da lahko zmerni in realistični generalni tajnik kot osebnost in predstavnik organizacije pomaga pri pomirnitvi, da slone njegova gledišča in pobude na svobodnem proučevanju in presojanju položaja. Zato lahko bodrilno vpliva njegovo prepričanje o zboljšanju pogojev za postopno poravnava arabsko-izraelskega spora.

Ko je Hammarskjöld govoril o mnogih važnih vprašanjih naših dni, je skrbno upošteval, da je nastopil kot tolmač volje OZN, v kateri je včlanjenih že 76 dežel. Pripomniti je treba, da je igral to vlogo odgovorno in smelo ter se zavzemal bolj za razpoloženje in težnje večine v OZN, kakor za obrambo sedanje stopnje razvoja organizacije.

Tržaški antifašisti terjajo

da se nehajo žalitve odporiškega gibanja, ki pomenijo slabitev demokratične in svobodoljubne zavesti sedanje Italije

Trst, sredi februarja

V Trstu nemara ni bolj osvojenega človeka, kot je Gaetano Collotti. Z njegovim imenom je najtesneje povezana usoda stotin slovenskih in italijanskih antifašistov, ki so v zloglasni »Villa Trieste« okusili najstrašnejša mučenja, kar si jih je izmislila ta fašistični krvolok. Stotine in stotine mučenih antifašistov je med vojno romalo v nemška koncentracijska taborišča, od koder se marsikdo ni več vrnil. Mnogo jih je umrlo v kletih »Villa Trieste«, kjer se je Collotti naslajal ob pretresljivih krikih mučenih žrtev, drugi, posebno ljudje iz tržaške okolice, pa so trepetali za svoja življenja, ki je krvoločni morilec s svojimi

agenti obkolil vasi in vdiral v hiše vaščanov.

Zato so se ljudje oddahnili, ko so zvedeli, da je bil Collotti na svojem begu iz Trsta maja 1945. nekje v Furlaniji ustreljen. Vedel je, da bodo preživeli antifašisti maščevali svoje umrle tovariše, zato si je skušal z begom rešiti življenje. Toda žalostni sloves, ki si ga je pridobil z mučenjem antifašistov in partizanov, je prešel meje Trsta in tako ga je zadela pravična kazen v bližnji Furlaniji.

Razumljivo je, da je ves demokratični Trst enotno nastopil, ko se je lani zvedelo, da je bil Gaetano Collotti še po smrti za kdo ve kakšne zasluge odlikovan z medaljo za hrabrost. Odpor je bil tako močan, da je bilo obrambno ministristvo prisiljeno zadevo še enkrat proučiti. Toda pred dnevi je tiskovni urad omenjenega ministristva podelitev odlikovanja potrdil, medtem ko je podtajnik Breglia izjavil, da niso našli nobenih takih elementov, ki bi odlikovanje onemogočili.

Reakcija je bila tudi tokrat nagla in odločna. Zveza partizanov, Zveza bivših političnih preganjancev in druge podobne organizacije so takoj v posebnih resolucijah odločno zahtevale, naj ministristvo svoj sklep prekliče. Gibanje »Unità popolare«, tržaška Federacija italijanske socialistične stranke ter KP so v skupni izjavi pozvali tržaškega župana, naj vrne italijanski vladi zlato kolajno odporiškega gibanja, s katero je bil Trst odlikovan za zasluge v borbi proti nacifašizmu. V resolucijah je poudarjeno, da pomeni zlata kolajna tragično norčevanje spritno dejstva, da je bil za hrabrost odlikovan krvoločni morilec partizanov, kar hkrati tudi pomeni žalitve idealov, za katere so padli najboljši sinovi v Trstu in na vsem Tržaškem.

Neodvisna socialistična zveza je v tej zvezi objavila daljšo izjavo, v kateri zahteva, naj vlada napraviti konec napadom na odporiško gibanje in njegove borce, saj je namen teh napadov predvsem oslabilitev demokratične in svobodoljubne zavesti v državi. V izjavi tudi ugotavlja, da odlikovanja fašističnih krvolokov ter

procesi, ki so bili in ki se pripravljajo proti partizanom, kažejo na močan vpliv, ki ga imajo še sedaj fašistične sile na vlado italijanske republike, ki je izšla iz borbe odporiškega gibanja.

Tudi tržaška Federacija italijanske socialno-demokratske stranke je zavzela svoje stališče do odlikovanja Collottija, tako da so že vse leviciarske stranke na en ali drugi način zahtevale, naj obrambno ministristvo svoj sklep prekliče. Toda zadeva se s tem še ne bo končala. O omenjenem odlikovanju bodo razpravljali tudi v tržaškem občinskem svetu in najmanj, kar pričakujejo, je, da bo občinski svet podelitev odlikovanja obočil.

Tržaško demokratično prebivalstvo je ogorčeno, ker pomeni odlikovanje Collottija sramoto za antifašistični Trst, ki je toliko žrtvoval v borbi proti nacifašizmu. Zato je razumljivo, da vsi demokrati in antifašisti enotno terjajo preklitve tega odlikovanja, kot tudi to, da se že enkrat preneha insceniranje protipartizanskih procesov ter da dobi odporiško gibanje v Trstu in Italiji tisto mesto, ki mu po vsej pravici pripada.

Karamanlis o ameriški pomoči za ureditev ciprskega vprašanja na pogajanjih z Veliko Britanijo

Atene, 17. febr. (Agencija Atene). — Predsednik vlade Karamanlis je izjavil v svojem zadnjem predvolilnem govoru na velikem shodu v Atenah, da bodo volitve v Grčiji odločilnega pomena za prihodnost dežele. Po septembrskih dogodkih v Carigradu, je dejal, in po smrti maršala Papagosa je nastal zelo težaven položaj. Prišel je na položaj predsednika vlade v težavnih okoliščinah in zato je smatral razpis novih volitev za nujen. Zborovalce je spomnil, da je bilo takrat, ko je prevzel položaj ministrskega predsednika eiprskega vprašanje hudo zaostreno, ker londonska konferenca ni uspela in ker so zavrnilli grško pritožbo v OZN. »Borili smo se in posrečilo se nam je,« je rekel Karamanlis, »da se pogajanja spet začela. Posrečilo se nam je tudi spremeniti ameriško nezanimanje v živahno in intenzivno zanimanje v prid ugodni ureditvi ciprskega vprašanja, medtem ko smo toge in nepopustljive Britance pripravili ne samo do tega, da so ponudili samoupravo, marveč da so tudi načelno pripoznali pravico do samoodločbe.«

Mijalko Todorović v Bratislavi

Bratislava, 17. febr. (Tanjug). Vodja jugoslovanske gospodarske delegacije Mijalko Todorović je obiskal danes skupaj z jugoslovanskim veleposlanikom v Pragi Ivom Vejvodo, predsednika Zbora poverjenikov Slovaške Rudolfa Strehaja. Po tem obisku sta Strehaj in predsednik slovaške ljudske skupščine František Kubac priredila delegaciji na čast svečano kosilo.

Po zaključku gospodarskih razgovorov v Pragi je jugoslovanska delegacija obiskala več industrijskih krajev na Češko-slovaškem.

Di Vittorio poziva tržaške delavce k enotnosti

Trst, 17. febr. Generalni tajnik italijanske zveze dela CGIL poslanec Di Vittorio je poslal tržaškim delavcem, ki se bodo jutri prek svojih delegatov udeležili ustanovne sindikalne skupščine, brzojavko, v kateri obžaluje, da ne more prisostovati delu skupščine. V brzojavki Di Vittorio poudarja nujnost sindikalne enotnosti tržaških delavcev v zvezi z ureditvijo gospodarskih in socialnih vprašanj, kakor tudi z zagotovitvijo sindikalnih svobostin in demokratičnih pravic. Brzojavka generalnega tajnika Italijanske zveze dela se zaključuje s pozivom, naj se italijanski in slovenski delavci bratsko združijo, da bodo lahko zvezni člen med dvema sosednjima narodoma, kar bo tudi nov činitelj prijateljstva in miru na svetu.

NA KONGRESU KP ZSSR V MOSKVI

Obpravna socioloških problemov

Suslov, Mikojan in Šepilov o kolektivnem vodstvu v Partiji in različnih poteh v socializem

Moskva, 17. febr. (Tanjug). — Drugi dan zasedanja kongresa sta govorila med drugim član Prezidija CK KP Sovjetske zveze in prvi sekretar ukrajinske KP Kiričenko ter sekretar leningrafskih Oblastnega komiteja Kozlov. Opozorila sta na ureditev stikov med Sovjetsko zvezo in Jugoslavijo, na upostavitve diplomatskih stikov z Zahodno Nemčijo in na okrepitev prijateljstva s Finsko.

Popoldne je predsedoval kongresu sekretar Beloruske KP Patolčev. Govorila sta med drugim

člana Prezidija CK KP ZS Suslov in Mikojan, sekretar KP Gruzije Mršavanadze in drugi. Govorniki so pozdravili načelo kolektivnega vodstva. Suslov je zlasti poudaril besede Hruščeva o različnih poteh v socializem in o tem, da vojna ni neogibna. Rekel je, da je do XIX. kongresa partijskemu delu močno škodovala teorija in praksa kulta osebnosti, kar je marksizmu-leninizmu tuje. Poudaril je, da je takšna praksa zmanjšala vlogo množic in vlogo Partije, zmanjšala pomen partijskega vodstva, izpodkopavala notranjo demokracijo, ovirala razvoj kritike in samokritike ter povzročila napačno ureditev posameznih vprašanj.

Potem je govoril Mikojan, ki je med drugim rekel, da je bil v Sovjetski zvezi 20 let uveljavljan kult osebnosti, kar se je pokazalo tudi v nekaterih napakah. Pripomnil je, da si sedanje vodstvo prizadeva odpraviti te napake. Govoril je posebej o trgovini in rekel, da trgovina v Sovjetski zvezi zaostaja za trgovino v tujini in da je treba na tem področju razširiti nekatere tehnične ukrepe.

Mikojan se je dotaknil tudi izjave Hruščeva, da vojna ni neogibna in rekel, da Sovjetska zveza noče vojne in da želja po miru ni samo njeno taktiziranje. Pripomnil je, da bi se ves svet obrnil proti tistemu, ki bi prvi vrzel vodkovo bombo.

Glavni del svojega govora pa je Mikojan posvetil ideološkim vprašanjem. Na koncu je rekel, da je XX. kongres Partije najvažnejši dogodek v življenju ZS po Leninovi smrti.

Tako v razpravi posvečuje veliko pozornost vprašanjem, ki se jih je dotaknil Hruščev v poročilu CK. Gre predvsem za ideološke probleme, za vprašanje različnih poti, po katerih gredo dežele v socializem, za proučevanje ideje, da vojna ni neogibna, za združevanje vseh socialističnih in drugih naprednih gibanj in za krepitev mira. Posamezni govorniki so zlasti poudarjali pomen kolektivnega vodstva v Partiji.

Danes je tudi sekretar Šepilov poudaril, da bi bilo napačno trditi, da bo prehod v socializem v vseh pogojih povezan z državljansko vojno. Samo formalisti in dogmatiki lahko mislijo, da se lahko tako globoka preobrazba, kakor je prehod iz enega družbenega reda v drugi, ostvari samo po enem vzroku, po enem kopitu. Na popoldanskem zasedanju je poleg drugih delegatov govoril član Prezidija Malenkov. Poudaril je velik pomen težke industrije in omenil velike rezerve električne energije, ki jih ima Sovjetska zveza zlasti v Sibiriji. Na koncu se je dotaknil zunanje-političnih vprašanj in naglasil pomen načel koeksistence za miren razvoj držav z različno družbeno ureditvijo.

Sovjetski državniški obisk v Angliji

London, 17. febr. (Radio London) Britanska vlada je pripravila načrt programa bližnjega obiska Bulganina in Hruščeva v Veliki Britaniji, ki ga bodo zaradi soglasja poslali v Moskvo.

Po načrtu je zamišljen teden trajajoči obisk sredi aprila, med katerim bo kraljica priredila v Windsoru neuraden sprejem. V načrtu je tudi kosilo pri londonskem županu ter obisk v pomembnem industrijskem mestu Birminghamu.

Iranski šah v Indiji

New Delhi, 17. febr. (Reuter). Iranski šah Riza Pahlevi je sinoči prišel v New Delhi na uradni obisk. Obisk bo trajal tri tedne.

Nov angleški protest v Atenah

Atene, 17. febr. (Reuter). Velika Britanija je znova potestirala proti oddajam radia Atene glede Cipra.

V notih, ki jo je britansko veleposlaništvo včeraj izročilo grškiemu zunanjemu ministristvu, je rečeno, da bo britanska vlada imela grško vlado za odgovorno, če bi se kaj primerilo nameščencem ciprske radijske postaje, ki so jih v Atenah imenovali »izdajalce«.

Antonio Segni v senatu

Minister Vanoni, avtor desetletnega gospodarskega načrta v Italiji, podlegel srčni kapi

Rim, 17. febr. (Tanjug). Segni, človek vlada je v razpravi o gospodarski politiki in odstopu ministra za državne blaginje Gave dogleda zaupnico senatu. Zamjo je glasovalo 111, proti njej 18 desničarskih senatorjev. 56 levčarskih senatorjev se je vzdržalo glasovanja.

Pred glasovanjem je Segni govoril in dejal, da bo njegova vlada ostala zvesta politiki demokratične sredine, ki se opira na tesno sodelovanje štirih koalicijskih strank. Glede podpore levice je Segni dejal, da se je vladi v nekaterih primerih posrečilo dobiti glasove opozicije, da pa je šlo v teh primerih »za posebne koristi, ki ne zadevajo usmerjenosti vlade.« Ko je odgovorjal na kritike opozicijskih in zlasti desničarskih senatorjev, je dejal, da ni nevarnosti finančne katastrofe in da je odstop ministra Gave posledica različnih pogledov na metodo, ne pa na bistvo finančne politike. Zavrnil je tudi dvome o spremembi vladne zunanje politike.

Potem je govoril minister za proračun Vanoni o finančnem položaju dežele, ki je po njegovih besedah »soliden«. Dejalo je, da v zvezi novim socialnim izdatkom ni nevarnosti inflacije. Pripomnil je, da namerava v celoti izpolniti svoj program na socialnem področju.

Takoj po končanem govoru je ministra Vanonija zadela srčna kap. Nekaj ur pozneje je podlegel. Sodijo, da bo predsednik vlade Segniyo zelo težko nadomestiti to izgubo. V zadnjih letih je Vanoni pripravil vrsto ukrepov in reform za omejevanje monopolističnih postojank velekapitala v industriji. Zastopal je naprednejšo meščansko smer in skrbel za regulativno vlogo države v gospodarstvu ter za koncentracijo gospodarskih ključnih postojank v

Konstantin Karamanlis, sedanji predsednik grške vlade

gradu, je dejal, in po smrti maršala Papagosa je nastal zelo težaven položaj. Prišel je na položaj predsednika vlade v težavnih okoliščinah in zato je smatral razpis novih volitev za nujen. Zborovalce je spomnil, da je bilo takrat, ko je prevzel položaj ministrskega predsednika eiprskega vprašanje hudo zaostreno, ker londonska konferenca ni uspela in ker so zavrnilli grško pritožbo v OZN. »Borili smo se in posrečilo se nam je,« je rekel Karamanlis, »da se pogajanja spet začela. Posrečilo se nam je tudi spremeniti ameriško nezanimanje v živahno in intenzivno zanimanje v prid ugodni ureditvi ciprskega vprašanja, medtem ko smo toge in nepopustljive Britance pripravili ne samo do tega, da so ponudili samoupravo, marveč da so tudi načelno pripoznali pravico do samoodločbe.«

rokah države. Na tem področju je zaviiral desničarske težnje, katerih vodja je bil predvsem bivši prpdsednik vlade Pella.

— Z VSEH STRANI SVETA —

FINSKA ZARADI DRAGINE

Helsinki, 17. febr. (Reuter). Zveza finskih sindikatov je danes napovedala, da bo 1. marca razglasila splošno stavko, če vlada dotlej znova ne uvede nadzorstvo nad cenami. Na zahtevo sindikatov je Združenje kmetijskih proizvajalcev objavilo, da bo v primeru stavke umaknilo s trga vse svoje prideleke. Če vlada ne bo sprejela naravnostnega, bo morala uveljaviti sporazum o avtomatičnem zvišanju mezd, dogovorjenem za primer, da bi se dobodki izravnali z življenjskimi stroški.

ZSSR LETALSKA ZVEZA S HELSINKI

Moskva, 17. febr. (TASS). Med Moskvo in Helsinkim je bila upostavljena nova letalska zveza. SZ in Finska sta sklenili že lani poseben sporazum. Letala med Moskvo in Helsinkim bodo vzdrževala neposreden promet šestkrat tedensko.

VELIKA BRITANIJA DVE STAVKI

London, 17. febr. (Reuter) Minister za delo je imenoval dve komisiji, ki bosta proučili zahteve tiskarskih delavcev po višjih mezdah. V Londonu in okolici so ti ustavili delo čez uro in s tem zavrli tiskanje več sto časnikov in revij.

SMRTNA KAZEN ODPRAVLJENA

London, 17. febr. (AFP). Spodnja zbornica je smrti odpravila smrtno kazen v Veliki Britaniji. Za predlog laburistov o odpravi smrtni kžani je glasovalo 293 poslancev, 282 pa jih je glasovalo proti.

ITALIJA SPOR MED POLICIJO IN DELAVCI

Rim, 17. febr. (AFP). V hudem spopadu med policijo in brezposelnimi delavci v Materi je bilo ranjenih 15 ljudi. Do spopada je prišlo spritno intervencije policije, ki je hotela razpediti delavce, ki so demonstrirali pred prefekturo. Zahtevali so delo in pomoč za brezposelnost. V mestu je vzdušje še zmeraj napeto.

PALESTINA AMERIŠKI PREDLOG

Washington, 17. febr. (Reuter) »Washington Post« poroča, da bi morala ZDA, Velika Britanija in Francija nakopiti na Cipru zaigro orožja in vojaških potrebščin, ki bi jih v primeru spopada na Srednjem vzhodu z letali poslali v Izrael, oziroma v arabske države, kar bo pač odvisno od tega, katera dežela bo žrtev agresije. To naj bi omogočilo napadeni deželi, da se brani tako dolgo, dokler ne bo urejeno vprašanje zunanje posredovanja in dokler napadena država ne dobi druge podpore.

ARGENTINA NABAVA JEDRSKEGA REAKTORJA

Buenos Aires, 17. febr. (Reuter). Predsednik argentinske komisije za atomsko energijo je izjavil, da namerava Argentina kupiti poskusni atomski reaktor ter v bližnji prihodnosti nabaviti tudi atomsko električno centralo. ZDA in Velika Britanija so baje že stavile zadevne ponudbe, argentinska vlada pa je komisiji odobrila začetnih 12 milijonov pesosov za te nakupe.

PERU IZJEMNO STANJE ZARADI VOJASKEGA UPORA

Lima, 17. febr. (AP) Peruska vlada je objavila, da se je davil upra garnizija v Ichitos, v zgornjem toku Amazone. Vlada predsednika Manuela Odria je takoj razglasila obsedno sta-

nje v vsej deželi in ukinila nekatere ustavne svobostine za mesec dni. Posrebna pooblastila ob izrednem stanju so dobila ministristva za vojsko, morarico, letalstvo in policijo. Upor garnizije v Ichitosu je sad več mesecev trajajoče sovražne propagande nekaterih političnih strank. Upor je omejen na Ichitos, vsem ko je drugod po deželi mirno. Garnizija v Ichitosu šteje kakih 10.000 mo.

JUžnoAFRISKA UNIJA TERJATEV NASPROTI BOLGARIJI

Pretoria, 17. febr. (Reuter). Južnoafriška vlada je zahtevala od bolgarske vlade, naj ji izplača odškodnino za smrt štirih južnoafriških državljanov v Izraeliskem letalu, ki je bilo v lanskem juliju sestreljeno nad bolgarskim ozemljem. Kolikšna naj bi bila odškodnina, še ni znano.

Maroški sultan Ben Jusuf v Parizu

NAŠA STROJEGRADNJA

uspešno prodira na zunanji trg

V skupnost Ingru vključena podjetja računajo, da bodo letos izvozila za 10 milijonov dolarjev investicijske opreme

V prizadevanju doseči boljše strukturo našega izvoza, se pravi povečati izvoz finalnih izdelkov na račun izvoza surovin in polizdelkov, smo zadnja leta dosegli prve pomembne uspehe. Lani je odpadlo čez 37% vsega našega izvoza na predelane in gotove izdelke. Na svetovnem trgu se je Jugoslavija pojavila tudi kot izvoznica industrijske opreme, zlasti na tržiščih v Aziji in Južni Ameriki. Prvi uspehi na tem področju so tem pomembnejši, ker so bili doseženi v konkurenčni borbi s svetovno znanimi tvrdkami. Pot za izvoz investicijske opreme je bilo treba seveda temeljito pripraviti, saj naše tovarne s svojimi izdelki dotlej na svetovnem trgu sploh niso bile znane. V državah, kjer so računali za naročila, predvsem v manj razvitih azijskih, južnoameriških in afriških deželah, so morale postaviti stalne predstavnike s posebno tehnično kvalifikacijo.

Ker posamezne ne zmorejo takih stroškov, so se združile v skupnosti. Tako je nastala Industrijsko-gradbena izvozna skupnost »Ingra«, ki združuje danes 13 tovarnih investicijske opreme in projektantskih organizacij (Litostroj, Rade Končar, Metalna, Iskra, Prvomajska, Jedinstvo, Tovarna parnih kotlov, Djuro Djaković, Ivo Lola Ribar, Elektroprojekt Beograd, Energoprojekt Zagreb, Geostrazivanja Za-

greb in Ferimport Zagreb). Posebna skupnost je bila ustanovljena za izvoz železniških vozil. Tako smo že l. 1954 za Turčijo izdelali 1500 železniških vagonov, zdaj pa imamo naročilo za izdelavo vagonov za Burmo. Za izvajanja velikih gradbenih del v tujini je bila ustanovljena skupnost »Jugoinvest«. Naše pomorsko gradbeno podjetje bo letos uspešno dovršilo gradnjo velike luke Latakija v Libanonu. Veliki ugled si je pridobila tudi reška ladjedelnica, ki je pred kratkim izdelala in izročila švicarskim naročnikom prvo desetstično tovorno ladjo, zdaj pa ima iz inozemstva že tucat takih naročil.

Najteže je bilo prodreti na svetovni trg v naši strojni industriji. Ko so l. 1954 naša podjetja Litostroj, Rade Končar in Metalna skupaj ponudila dobavo opreme za pakistansko hidroelektrarno »Chichoki Mallian« in so pri tem v konkurenci z znanimi tvrdkami prodrli z najugodnejšimi pogoji, so iz Pakistana poslali v Jugoslavijo komisijo, ki so ji dodelili še angleške strokovnjake, da se prepričajo, ali so naša podjetja zares sposobna izdelati tako velike naprave. Ugotovitve te komisije so bile pozitivne. Naročilo je pripadlo Jugoslaviji. Medtem so v Litostroju točno v roku izdelali prvo turbinsko napravo za to elektrarno, ki so jo predstavniki Pakistana

že prevzeli. Celotna oprema za to elektrarno s tremi agregati v vrednosti 1,2 milijona dolarjev pa bodo vsa tri podjetja dobavila še to leto. Ugled si je pridobilo podjetje Litostroj tudi z dobavo 30 velikih mostnih žerjavov za Indijo v vrednosti četr milijona dolarjev, saj so naknadno prejeli še naročilo za 4 take mostne žerjave. Tri manjše turbine bodo letos dobavili Turčiji, za katero so že prej izdelali nekaj turbin. Znanе ročne škrpice »Ho-ruk« pa izvažata Litostroj že v vrsto tujih držav.

Tudi mariborska Metalna je lani prejela iz Čila naročilo za tri velike mostne žerjave. Zagrebška tovarna »Prvomajska« se je s svojimi visokokvalitetnimi obdelovalnimi stroji prav tako uveljavila na svetovnem trgu in je lani svoje stroje izvažala že v osem držav, letos pa ima samo iz Čila naročilo za 80 strojev. Zagrebška tovarna »Rade Končar« izvažata svoje elektromotorje v številne države, za letos pa ima iz Čila naročilo v vrednosti 220.000 dolarjev, medtem ko bo Turčiji dobavila tri generatorje. Tudi projektorji, električni števec in drugi električni merilni aparati iz »Iskre« so že nekaj let znani na tujih tržiščih. Samo iz Turčije ima letos to podjetje naročilo za 70 kinoprojektorjev, iz Čila pa naročilo za električne instrumente v vrednosti 170.000 dolarjev. Med podjetji naše strojne industrije je tudi tovarna »Djuro Djaković« začela izvažati svoje stroje, zlasti drobilce, mešalce in parne valje, zdaj pa ima iz Turčije večje naročilo za mostne konstrukcije. Podjetje »Ivo Lola Ribar« se z namenom uveljavljati na zunanjem trgu s svojimi ekscentričnimi in frikcijskimi stikalnicami. Naj omenimo še uspeh podjetja »Geostrazivanja«, »Elektroprojekt« in »Energoprojekt«, ki so lani izvršila velika raziskovalna dela za odkrivanje bakrenih in železnih rud ter za izkoriščanje vodnih sil v Burmi.

Uspešno uveljavljanje naše strojne industrije na tujih tržiščih pa pomeni šele začetek. Priprave za osvojitve tujih tržišč so bile izvršene o pravem času. Spričo zmanjšanja naših investicij mora naša strojna industrija prav zdaj iskati nove možnosti za izkoriščanje svojih zmogljivosti, ki so bile že lani izkoriščene le za okrog 60%. Zato skušajo podjetja preorientirati svojo proizvodnjo za izdelovanje tiste investicijske opreme, ki je doslej še nismo izdelovali doma, in po možnosti tudi za proizvode, ki so namenjeni široki potrošnji, kar

pa ni mogoče uresničiti v kratkem času. Zato si tembolj prizadevajo pridobiti naročila iz inozemstva. Vse kaže, da bodo pri tem imela kar dober uspeh. Na plenumu »Ingre«, ki je bil te dni v Ljubljani, so poročali, da je znašal lani ves naš izvoz investicijske opreme v nerazvite dežele okrog 3 milijone dolarjev in je od tega odpadlo 1,6 milijona dolarjev na člane »Ingre«. Ob začetku letošnjega leta pa so imeli člani »Ingre« že dva in polkrat večja naročila za dobavo v letošnjem letu, kakor je znašal ves njihov lanski izvoz. Razen tega računajo po uspehih dosevanih pogajanj v tujini, da bodo dobili nadaljnja naročila investicijske opreme in da bo njihov letošnji celotni izvoz dosegel vrednost 10 milijonov dolarjev. V večini primerov gre za dodelitev naročil na podlagi uspešnih licitacij. Gre za dobavo opreme za štiri hidroelektrarne v Braziliji ter za dve veliki hidroelektrarni v Indiji in Pakistanu. Podjetje »Jedinstvo« iz Zagreba računa, da bo v kratkem dobilo naročilo za dobavo opreme za tovarno ribje moke in tovarno paradižnikove meze v Čilu. Naša podjetja se potegujejo z dobrim upanjem na uspeh, tudi za dobavo opreme štirih manjših termoelektrarn in 75 mostnih konstrukcij v Indiji. V Burmi pa se jim obetajo naročila za elektrifikacijska dela, za dobavo opreme nove cementne tovarne ter za nadaljnja rudarska in geološka raziskovalna dela.

Naša strojno-industrijska podjetja, ki so bila pred leti v tujini še popolnoma neznan, si hitro ustvarjajo renome in si z vsako novo dobavo utrjujejo svoj ugled. Uspehi, doseženi v zadnjem času, so tem pomembnejši, ker je konkurenca na svetovnem trgu čedalje oostrejša. Tudi evropska industrija usmerja svoje posle na tržišča nerazvitih držav v Aziji, Afriki in Južni Ameriki, kjer se težišče borb med velesilami prenaša z vojaškega na gospodarsko področje. Zato bo »Ingra« še kvalitativno izpopolnila delo svojih stalnih delegatov v Pakistanu, Indiji, Burmi, Braziliji in arabskih državah. Podjetja včlanjena v tej skupnosti pa pričakujejo vso podporo zlasti v obliki dinarskih in deviznih kreditov, ki so potrebni za finansiranje takih velikih izvoznih poslov. Člani »Ingre« so prepričani, da bodo lahko ob dobri organizaciji izvozne službe in ob vztrajnem obdelovanju inozemskih tržišč postopno angažirali pomembnejši del svojih zmogljivosti za izvozne posle.

Dobra volja je na bolja ali kako kljubujemo mrazu

»Mraz je, da drevje poka,« je dejal delavec mestne vrtnarije upokojencu, katerega mraz ne ovira, da se ne sprehodi po Tivoliju in ne napolni krmilnice z drobitinami in prosom. — Mraz nas res hudo grize. Ze nekaj let nam ni tako vztrajno škripalo pod nogami in že nekaj let nismo tako zgrbljeni in pogrezneni med ovratnike in šale tekali po cestah. Kar oddahnemo se, če lahko vsaj za hip stopimo v trgovino ali kak drug lokal, da nam kri živahneje počene po žilah. Kako pa je s tistimi, ki so ves čas na mrazu, ki delajo zunaj, čeprav je živorebrna črta globoko pod ničlo?

Najprej o Tonetu. Delavec je pri Upravi za ceste v Ljubljani. Vozil se na kamionu. Njega ne zebe hudo. Snega je toliko, da mu od časa do časa postane vroče. Količina snega, ki jih je na bregovih Ljubljanske zmetal v našo reko, grede v tone. Sam je rekel: »Tone je že tone snega premetel na kamione in z njih. Upam, da sem nekoliko le koristil in ustregel kupcem sredi mesta.« Seveda je Tone koristil in hvalehni smo mu. Želimo mu, da bi bil še tako pridren, ker v pridnosti mu bo toplo, da nas pa ne zebe, pa te dni vsi želimo.

»Kupite rdeči radič,« je ponujala kmetica s Posavja. Njen glas je bilo komaj slišati. Saj jo vidite! Zavita je tako, da je bilo iz rut in nekaj šalov videti le lokave oči. »Kupite radič!« Pristopila je gospodinja. Zebljo jo je. Mraz ves enako boža. »Radič!« — »Po čem pa je?« — »20 din kilogram.« Kmetica s Posavja je prišla za tehnično, gospodinja pa si je rekla: »Kupite radič.« Pa ne zato, da bi nastavlja torbico za solato, temveč ker je enostavno ni vedel. Postalo ji je toplo, ker je slišala ceno radiča. Stopila je nekaj korakov dalje in kupila zmrznelo nogo in iz številnih rut je bilo slišati: »Kupite radič!«

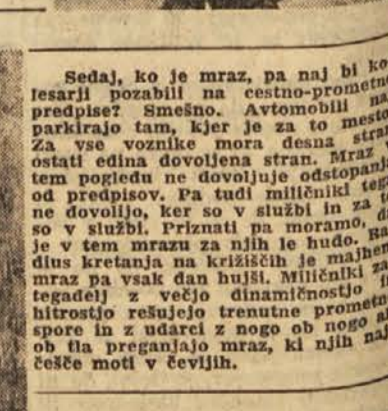
Nekaj vlakov je bilo pred dnem uklinjenih. Premikanje Jože to ve, pa vendar se to v njegovem delu ne poznajo. Dela ima prav toliko. »Ob treh ponoči mraz najbolj škripa,« nam je rekel. »Sicer pa poglejte moj kužuh.« Res, Jožetov kužuh je pravi bunker proti mrazu. Čeprav je njegov posel huda reč v taksem vzdušju, je Jože nasmejan. Piščalko, s katero obvešča vlakovoje, je spravlil v žep, in raje maha z zastavico. Mahanje je prav tako odlično sredstvo proti neumljenemu mrazu. Od časa do časa pa se Jože tudi stisne h kotlu lokomotive, se potolaži, potem pa spet nekakrat zamahne, in kompozicija za Novo mesto je pripravljena.

»Mraz ne sme biti vzrok, da naslovljak ne bi prejel brzojavke,« meni postar, katerega smo srečali na Cankarjevi cesti. Tako je prav. Pa vendar, mraz je marsikaj zavrli. »Nas ne sme in ne bo! Res, da ni tako prijetno na kolesu kot v majskem dnevu, pa kljub temu brzojavka je brzojavka.« Postarjevo življenje se kljub nizki temperaturi ni nič spremenilo. Delovni čas se jim je res nekoliko raztegnil, ker pot je nekje slabša, valila strank: »Stopite vendar gor, da se boste malo pogreli!« pa vse bolj pogosta. Takšna zavetja, topli premori med mrzlimi sprehodi od hišne številke do hišne številke, pa so navse dobrodošla. Mar ne?

Sedaj, ko je mraz, pa naj bi kolesarji pozabili na cestno-prometne predpise? Smešno. Avtomobili naj parkirajo tam, kjer je za to mesto. Za vse voznike mora desna stran ostati edina dovoljena stran. Mraz v tem pogledu ne dovoljuje odstopanja od predpisov. Pa tudi miličniki tega ne dovolijo, ker so v službi in za to ne dovolijo, ker so v službi in za to je v tem mrazu za njih le hudo. Radus kretanja na križiščih je malten, mraz pa vsak dan hušji. Miličniki zagledaj z večjo dinamičnostjo in hitrostjo rešujejo trenutne prometne spore in z udarci z nogo ob nogo ali ob tla preganjajo mraz, ki njih najteže moti v feviljih.

Pri zgornji sliki smo omenili vozničke. Seveda vsak ayo nima peči. Sedeti v kabini, upravljati avto, mraz pa levo in desno, tudi to je težavno. Ali pa takole, kot kaže naša slika. »Ni šlo najprej in ni šlo!« je robantil šofer Janez, ki ni, preden je zavozil na ljubljanske ceste, opremil zadnjih koles z verigami. In ker ni šlo »napreje, je moral sredi poti leči na zmrznjeno tla in se potruditi, da je pripeljal blago o pravem času tja, kamor je bilo namenjeno. V takšnem primeru pozabimo na mraz. Dožnost je navadno hušja kot vsak mraz!

»Mraz je, da drevje poka,« je dejal delavec Mestne vrtnarije. Tisti, ki so ves dan na mrazu, ki delajo zunaj, čeprav je živorebrna črta globoko pod ničlo, pa so kljub temu vsak po svoje vestni. Se več, dobre volje so in to je — kot kaže — najboljši načinproti temu neumljenemu mrazu. Foto: LOJZE JURČ MIRAN SATTLER

Zunanja trgovina

važen živec gospodarstva

Podatki o našem izvozu in uvozu v lanskem letu kažejo, da je naša zunanja trgovina precej napredovala: obseg trgovinske menjave je znašal okrog 204 milijarde dinarjev, medtem ko je leta 1954 dosegel 174 milijard. Obseg in smeri zunanje trgovine so v glavnem ustrezali gospodarskim in političnim interesom države. Izboljšala se je tudi struktura menjave, vendar pa še zadaleč ne tako, kakor bi bilo potrebno za uravnoteženje trgovinske in plačilne bilance.

Poglavito nesorazmerje o strukturi uvoza izvira iz dejstva, da je naše kmetijstvo v primeri z industrijo še vedno precej zastalo. Lansko leto smo uvozili za več kot 34 milijard živil, medtem ko je znašala celokupna vrednost uvoza okrog 150 milijard, vrednost izvoza pa okrog 74 milijard. To se pravi, da je znašala vrednost živil 25% vrednosti celokupnega uvoza in 45% vrednosti celokupnega izvoza. Torej moramo za uvoz živil, čeprav imamo velike obdelovalne površine, še vedno dati težke milijarde, ki bi jih sicer lahko porabili za uvoz drugih artiklov, katerih pomanjkanje čutimo na trgu, oziroma za uravnoteženje trgovinske in plačilne bilance. Gospodarska nujnost nas torej sili, da spremenimo strukturo uvoza s postopnim zmanjšanjem uvoza živil, kar bo moč doseči le z napredkom kmetijske proizvodnje. Razen tega bo treba — ob zmanjšanju investicijskih del — zmanjšati tudi uvoz opreme, ki smo je lani uvozili za 50 milijard, medtem ko smo uvozili raznega potrošnega blaga samo za 1,8 milijarde.

Navedene pomanjkljivosti so objektivnega značaja in jih ni moč odpraviti čez noč. Učinkovitost zunanje trgovinske menjave pa ovrtajo tudi subjektivne pomanjkljivosti, ki jih bo moč korenito odpraviti le z večjim razumenanjem pomena zunanje trgovine in s tesnim sodelovanjem podjetij z zunanjetrgovinsko zbornico. Ena izmed poglavitnih subjektivnih napak je še vedno premajhna zainteresiranost kadra, da na raznih področjih zunanjetrgovinske dejavnosti zastopajo objektivne koristi našega celotnega gospodarstva. Še vedno se dogaja, da podjetja na zunanjem trgu neoljalno konkurirajo drugo drugemu, kar škoduje ugledu in koristim našega gospodarstva. Da odpravimo to napako, bo letos pripomoglo tudi zmanjšanje številca zunanjetrgovinskih podjetij, saj jih je bilo doslej preveč in so bila med njimi tudi taka, ki so nam s svojo nesposobnostjo na tem področju samo škodovala.

Poglaviti pogoj za uspešen razvoj zunanje trgovine pa je seveda tesno sodelovanje med proizvodnimi in uvoznimi oziroma izvoznimi podjetji ter drugimi gospodarskimi organizacijami. V naših podjetjih je še mnogo ljudi, ki podcenjujejo pomen zunanje trgovine, nekateri pa celo izražajo

mnenje, da se naš standard zato ne dviga, ker preveč izvažamo. Taka »avtarkična« mnenja so bodisi plod nevednosti, ali pa se za njimi skrivajo škodljive težnje reakcionarnih ostankov, ki jim gospodarski napredek države ni pri srcu. Kdor količaj pozna ekonomiko, mu je jasno, da je izvoz nujno potreben, kajti če ne bi izvažali, ne bi mogli uvažati; naš izvoz pa je še vedno premajhen, da bi pokrtil obseg uvoza.

V primeri z letom 1954 se je naš izvoz v lanskem letu povečal za okrog 2 milijardi. Letošnji plan izvoza pa naj bi se — po planu, ki je izdelan na osnovi lanskih izkušenj in možnosti razvoja naše industrije — povečal za 13 milijard. Na ovidez je to precej visoka številka, ki pa jo bo moč doseči predvsem z izboljšanjem kakovosti izdelkov ter z izboljšanjem odpreme in embalaže. Pri tem je treba upoštevati, da se je zunanji trg našega blaga lani precej razširil in da so možnosti za prodajo večine blaga precej zadovoljive. Seveda je povečanje izvoza odvisno tudi od tega, ali bodo podjetja pravočasno izvedla, kakšno blago in kako velike količine naj letos izdelajo za izvoz. Precejšnje vsote deviz lahko pridobimo tudi s povečanjem izvoza drobnih artiklov, n. pr. zdravilnih zelišč, jajc itd. Premalo izkoriščene so tudi možnosti izvoza svinskih kož, predelanih v usnje in usnjene izdelke. Za dobro svinsko kožo, predelano v galanterijsko usnje, dobimo v tujini okrog 10 dolarjev, za kar lahko tam kupimo 30 kg masti.

Izvoz pa ni samo stvar podjetij, ampak bi se morale zanj zavzeti tudi komune, saj bi s tem podprele gospodarske koristi našega celotnega gospodarstva, od katerih je odvisen tudi njihov napredek. P. S.

Pridelovalcem krompirja

Da se prepreči nadaljne razširjanje nevarne bolezni krompirjevega rakta je Svet za kmetijstvo in gozdarstvo ObLO Jesenice izdal odredbo o obvezni zamenjavi krompirjevih sort na območju občine Jesenice izvzemši bivše občine Kranjska gora.

Obvezno je, da vsi pridelovalci krompirja, tudi vrtničkarji, zamenjajo dosedanji semenski krompir za eno izmed sledočih sort krompirja: FRUHMOLLE, SREDNJI RANI BEMOVEC, MARKUR ali VORAN. Te vrste so znanstveno preizkušene kot odporne proti raku in tudi ustrezajo za te kraje.

Zamenjavo bodo izvršile KMETIJSKE ZADRUGE. Vsak pridelovalec krompirja naj zahteva ob zamenjavi pri KZ potrdilo, s katerim se bo izkazal poznejše inšpekciji.

Občinski ljudski odbor Jesenice Svet za kmetijstvo in gozdarstvo J 44

Dogodek

Ledene rože na tramvajskih oknih. Nagneteni ljudje se molče kot avtomati pomikajo proti izhodu. Vsakdo je debelo povit v svojo najtoplejšo obleko. Vse je nekam zapeto, ljudje ne gledajo drug drugega, vsakdo išče točko, kamor bi upri vase zamišljeni pogled.

»Do kam, prosim?«
To je enakomerno se ponavljajoči glas sprevodnika, ki se od mraza prestopa in huška v roke. Peljemo se proti predmestju, brez naglice, kakor se spodobi.
»Vozne listke, prosim!«
»Vozne listke!«
»Do kam, prosim?«
»Mesečno!«
S tem telegrafskim pojasnilom se nov potnik rine mimo sprevodnika.
Monotono in hladno bi bilo naše življenje, ko bi ga sodili po takšnem vzdušju v tramvaju.

Postaja.
»Naprej se pomikajte, prosim!«
Novi potniki naskakujejo že tako prepolni voz. Mlajši podjetnik skačejo, vsem pa se silno muči, kot da bi še nikdar po nepotrebnem ne zapravili nobenega trenutka.
Zvocec. Znak za odhod.
»Počakajte, počakajte!«
Zlovoljno nekateri pogledajo skozi ozke linice, ki jih je na poledeh oknih izrisala topla človeška sapa. V snegu stoji starejša prezebla ženska, zelo revne in vsakdanje zunanosti. V rokah ima kangle in mreže, na glavi pa, čudo božje, iz velike rute si je bila napravila culo in v culi ima polena, pet, šest, sedem večjih polen! Skoraj na jok ji gre, ker se ne more zriniti v voz, pri vsem tem pa je še cula ne uboga,

razveže, se in razgali skromno bogastvo siromakov.
Tramvaj še vedno stoji, na srečo so ljudje radovedni. Ženska pa v eni sapi izpove, da ji je polena podarila gospodinja, pri kateri streže. Hiti pobirat polena, a vse ji leti iz rok, iz voza pa se zasliši strupena pripomba:
»Tramvaj ni drvarnica!«
Nekdo se zahohóče, nekdo zahihita, navidez mrtvi ljudje oživijo, smola stare ženske jih zabava, a nič ne pomislijo, da si bo s temi poleni napravila prijetno toplo popoldne.
Vsaka medalja ima dve plati. Mlad šolar hitro skoči z voza in starki ročno pobere polena, jih zaviti s culo vred na zadnjo ploščad. Nazadnje se skobaca v voz še ženska in še je pripravljena pripovedovati, kako je dobila polena. A vanjo strmijo le zapeti pogledi.
V ušesih mi zveni porogljiv vzklik »tramvaj ni drvarnica«. Nadaljujemo vožnjo. F. N.

Kovaštvo v Lokovcih priznано za domačo obrt

Razvoj te tradicionalne domače obrti, ki je stara več kot 250 let, je treba podpreti s postopno modernizacijo proizvodnega postopka, zboljšanjem splošnih in posebej higiensko-tehničnih pogojev dela, dalje čimprejšnjo elektrifikacijo Lokovcev ter slednjic z večjo pomočjo in medsebojnim sodelovanjem kovačev

Nova Gorica, 17. febr. — Na torškovi seji je okrajni Svet za gospodarstvo v Novi Gorici razpravil o več važnih gospodarskih vprašanjih goriskega okraja ter nekaterih tekočih tehnično-organizacijskih zadevah iz dela tajništva. Osrednje mesto sta zavzemala razprava in sklepanje o poročilu posebne strokovne komisije, ki je bila imenovana na eni prejšnjih sej Sveta, da bi proučila stanje kovaške obrti v Lokovcih pri Čepovanu ter podala svoje mnenje o pravem značaju te obrti. Razen članov Sveta se je seje udeležil tudi predsednik OLO ing. Karmelo Budihna.

Začetki kovaške obrti v Lokovcih na Gorškem segajo po ustreznih izročilih nekako v obdobje pred okoli 250 leti. Zanesli so jo sem menda fužinarji iz Lokavca pri Ajdovščini, ko so prihajali kuhat oglje na Trnovsko planoto. Kraj, čeprav pust in s skopo zemljo, jim je tako ugaljal, da so ostali in si tu ustvarili novo ognjišče in delo. Po prvotnem prebivališču tudi značilen naziv Lokovci.

Kovaštvo v Lokovcih je v preteklosti doseglo obdobja svojega razcveta, še več pa kriz, ki so grozile povsem uničiti to tradicionalno obrt. Ko je kovaštvo za nekaj časa zatajilo, so se Lokovci prebijali skozi življenje s poljedelstvom in živinorejo. Nekdaj so v delavnicah delali največ požirni, v tem ko so se z nastopom boljšega vremena podali v svet kot krošnjari prodajali svoje izdelke. Del le-teh so vse do pred štirimi leti prodajali tudi na sejnih.

Zaradi močne konkurence industrijskih podjetij je ta obrt pod Italijo doživela skoraj popoln polom, in tudi po osvoboditvi vse do 1952. leta ni mogla oživeti. Potem pa je nastopilo obdobje velike konkurence in kovači niso mogli sprotni niti izpolnjevati številnih naročil, ki so kar deževala iz vse države in tudi iz tujine. Pridni in nadarjeni kovači so predlamskim, ko je promet njihove nabavno-prodajne zadruge znašal okrog 16 milijonov din.

poravnali vse svoje dolgeve in obveznosti iz prejšnjih let. Lani je promet zadruge narasel že na okoli 36 milijonov din.

Zaradi naglega naraščanja dohodkov so nekateri gospodarski organi sodili, da bi bilo lokovski kovaštvo treba glede pravic in obveznosti izenačiti z redno uslužnostno in proizvodno obrtjo. Zgoraj omenjena komisija strokovnjakov, v kateri sta bila kot izvedenca tudi ing. Milko Brebec, tajnik Združenja kovaških in kovinskih podjetij LRS, in dr. Leon Stare, pravni referent tega združenja, je po pregledu delavnic in ostalih proizvodnih sredstev, proučitvi raznega gradiva ter po razgovoru s prizadetimi vodstvom in člani zadruge prišla do zaključka, da ta dejavnost poseduje vsa specifična svojstva in obeležja tradicionalne domače obrti. To mnenje je na torškovi seji osvojil tudi Svet za gospodarstvo in kovaštvo v Lokovcih razglasil za domačo obrt. Mesto in značaj domače obrti v našem gospodarstvu nista še natančneje določena, ter bo zato po izidu ustreznih zakonskih določil pravila zadruge treba nekoliko spremeniti ter jih prilagoditi le-tem.

Precejšnje ugodnosti, ki jih uživa domača obrt bodo nedvomno lahko precej pripomogle k razvoju in napredku kovaštva v Lokovcih, za to pa se morajo bolj kot doslej prizadevati tudi sami člani tamkajšnje zadruge. Zmotno in napačno je mnenje nekaterih članov, da je družba dolžna poskrbeti za vse, češ »saj smo pasivni in morajo poskrbeti, da bomo lahko živeli. Treba je več samopomoči, medsebojnega sodelovanja in mobilizacije lastnih sredstev. V teku je izdelava načrtov za začetek elektrifikacije (sedaj ima električno razsvetljavo le nekaj hiš v Srednjem Lokovcu), zadruge pa bi morala misliti na boljše ureditev delavnic, ker so sedanje bolj podobne bunkerjem kot prostorom za delo, boljše higiensko-tehnično zaščito dela, osvojitve tehnološkega postopka za nove proizvode ter predvsem zgraditev večje in moderne skup-

ne delavnice za grobo kovanje oziroma izdelavo polizdelkov.

Lokovski kovači so znani kot dobri in izkušeni izdelovalci raznega ročnega orodja: svedrov, škarij za striženje ovac in drevja, rezilnikov raznih vrst in velikosti, žepnih nožev, odpiralcev za steklenice, konzerve itd. Sedaj te predmete izdelujemo sami, sicer pa bi jih morali uvažati in je prav zato razvoj te obrti važen za celotno naše gospodarstvo.

M. D.

Poziv organizacijam in članom Rdečega križa!

Zaradi hudega mraza, ki se iz dneva v dan še stopnjuje, moramo predvideti, da je med nami veliko število zlasti starejših in invalidnih ljudi ter socialno ogroženih družin v mestu, na vasi in oddaljenih zaselkih, po podstranskih izbah in kočah, ki so potrebni naše nujne pomoči.

Zato pozivamo vse naše organizacije in posamezne člane, da obiščejo vse te posameznike in družine ter organizirajo nujno pomoč. Ta pomoč bo silno raznovrstna. Ponekod bo treba priskrbeti kurivo, drugod organizirati le cipe, pri nekaterih pa bo potrebno prinašati toplo hrano, mleko, kruh itd., pri čemer se bo kaj rada odzvala naša solska mladina.

Vsakoraj bodo tu in tam potrebna izredna finančna sredstva zlasti za nabavo kuriva. Zato priporočamo našim organizacijam, da se zaradi tega dogovorijo s Sveti za zdravstvo in socialno politiko.

Posebej naročimo vsem našim okrajnim odborom, da ne odlašajo z razdelitvijo živil, ki so jih prejeli od Glavnega odbora RK, osnovne organizacije pa naj ne čakajo, da bodo ta živila prišla, ker jih ni toliko, da bi bilo za vse, temveč naj samoiniciativno in hitro ukrepajo v tesnem sodelovanju z vsemi drugimi množičnimi organizacijami na terenu.

GLAVNI ODBOR RDEČEGA KRIŽA SLOVENIJE

O ŠOLSTVU V OBČINI TABOR

Potreben bi bil poseben svet za telesno vzgojo

Svet za šolstvo pri občinskem LO Tabor, katerega predsednik je ravnatelj limbuške gimnazije tov. Joško Sklan, je imel od svoje izvolitve 7 sej. Na prvih sejah se je Svet seznanil z organizacijo šolstva in otroških vrtcev na področju občine Tabor, obravnava poslovnih in reševalih druge tekoče naloge. Na poznejših sejah pa je Svet razpravljalo o predlogu proračuna šol in o otroških vrtcih, materialnih potrebah teh ustanov ter o učno-vzgojnih uspehih v I. polletju. Svetu je bila pri obravnavanju vprašanj predvojaške vzgoje v pomoč posebna komisija za predvojaško vzgojo, ki jo vodi član Sveta. Za proučevanje učno-vzgojnih uspehov pa dvečasni komisiji. Bolj in bolj se čuti potreba po osnovanju posebnega sveta, ki naj rešuje obsežno problematiko telesne vzgoje in je želeli, da jo občinski LO čimprej imenuje. Svet za šolstvo je imel doslej dvojje posvetovalni predsednik šolskih odborov in upravitelji šol, ki sta prav dobro uspeli in pripomogli k boljšemu razumevanju raznih problemov.

Na območju občine Tabor deluje 5 otroških vrtcev s 13 oddelki, v katere je vključenih 203 otrok.

V goriskem okraju skoraj vsi upravičenci prejeli propustnice za mali obmejni promet

Tajništvo za notranje zadeve v Novi Gorici je doslej izdalo propustnice za mali obmejni promet že preko 35.000 upravičencem. Skupaj z otroci do dvanajstih let starosti, ki lahko potujejo v spremstvu staršev z njihovo propustnico, je ugodnosti malega obmejnega prometa v goriskem okraju doseglo okoli 61.000 oseb. Pro-pustnic ni prejelo le še okoli 1500 prebivalcev obmejnega področja. Leti jih bodo prejeli v kratkem. Na pristojnem mestu so povedali, da bodo v prihodnjih dneh za zboljšanje prometnih zvez odprli nov blok za dvo-lastnike na Pristavi pri Rožni dolini ter prehod za imetnike propustnic na cesti 13. korpusa v Sotkanu. Vse potrebne tehnične priprave so že zaključene, sedaj se s pristojnimi italijanskimi organi pogajajo le še o točnem datumu otvoritve teh blokov.

M. D.

Odelu hišnih svetov na Ravnah

Obrtnih delavnic premalo — zaradi tega težave pri popraviljanju starih hiš

V zadnjih letih so rasle na Ravnah na Koroškem skladno z razvojem železarnarstva stanovanjske stavbe »ko gobe po dežju«. Precej zasebnih stanovanjskih hiš, na Čečeju in v starem delu mesteca pa modernih večstanovanjskih bloki. Ševeda bi morali graditi stanovanja, ki se enkrat hitreje, da bi mogli dobiti družinska stanovanja vsi potrebni prosilci (kakih 300 prostev še čaka na nujno rešitev) in da bi komu izbrislali stanovanjsko naselje »Dachau«, kjer domuje še okrog 80 družin v razpadajočih barakah iz okupatorjevih časov.

Kakih 30 po osvoboditvi zgrajenih blokov in hiš sodi razen 27 starih, nekaterih celo zastarelih stavb pod Upravo za stanovanja, ki zajema okoliš bivše ravenske občine. V njih je našlo prijeten domok 551 najemnikov.

Pred dnevi sem obiskala šefa te Uprave tov. Ivana Globočnika in pomnila sva se o marsičem.

Vseh teh hišah z več ko štiričludrziškimi stanovanji so bili izvoljeni hišni sveti, ki v glavnem skrbijo za red in snago ter smotno vzdrževanje hiš in pritliklin. Ti organizirajo preko stanovanjske uprave naročilo raznih obrtnih in drugih uslug ter tudi preko Uprave kontrolirajo račune in jih odobrijo. V pretežni večini ravenski hišni sveti dobro delajo, več ko polovica jih je z dotedanjim delom upravičilo svoj obstoj. Seveda pa nekateri člani hišnih svetov Naročil za razne stroke nikoli ne zmanjka. Težava je le v tem, da je Uprava prisiljena obratovati se na razne obrtnike in celo šušmarje za izvedbo del, ker v Ravnah ni ustreznega remoneta podjetja. Izredno kritično je stanje obrtnih uslug, ki so drage in pogosto celo slabe. Nezadovoljiva so tudi dimnikarska dela na tem območju. Stanovanjska skupnost si je prizadevala ustanoviti pri občini Ravne Splošno remonto podjetje za vzdrževanje stavb, a rešitve še ni na vidiku. Nasprotno: še celo komunalna dela je prevzelo prevaljsko gradbeno podjetje, ki je pa zaradi enostranske dejavnosti in oddaljenosti več ko neprikladno.

Se eno vprašanje je pereče, sorazmerno previsoke premije za požarno zavarovanje v strnjinih novih naseljih, kjer je riziko minimalen. Tako inkasira letno Uprava 5.410.810 din najemnine, plača pa letno 822.870 din teh premij.

Pri najboljši volji se Ravenci pri svojem upravljanju ne morejo ravnati po predpisih o samoupravljanju zgradb in lastnih sredstev, saj je tu več obnov potrebnih starih hiš, za katere dobiva pa uprava minimalno najemnino.

Pogoj za uspešno delo Uprave stanovanjske skupnosti bo tudi v bodoče razumevanje tako na komuni kakor pri podjetjih. Tako pa ima človek večih občutek, da so si nekatera podjetja in občina z ustanovitvijo Uprave za stanovanjsko skupnost umile rokke.

D. M.

IZPRED SODIŠČA V MARIBORU...

Kazen za samovoljnost

Ustava je zajamčila nedotakljivost stanovanja. Nič ne sme stopiti v tuje stanovanje ali prostoro, niti jih preiskati proti volji imetnika, brez naloga, kakor ga določa zakon. Preiskava pa se lahko vrši samo v navzočnosti dveh prič, tudi tisti, čigar stanovanje sta po svoje tolačila zakona Podgoršek iz Maribora, ki sta svojčas začasno pustila v uporabo stanovanje v Ulici X. oktobra drugi stranki, nato pa, še preden je sodišče o nastalem sporu odločilo, nasilno vdrta v stanovanje. Obojnata sta bila na pogojne kazni, ki ju pa bosta vsakokrat izrekli, da nezakonitost in samovoljnost v pravno urejeni državi ni mesta.

Kriva izpoved je kazniva

Večina udeležencev postopkov pred sodiščem se zaveda važnosti izpovedi,

ki jih dajo kot prič, ko z reproduciranjem svojih znanj in storišči dejanja pomagajo in omogočajo sodišču, da ugotovi dejansko stanje. Pri tem ne gre samo za formalno ugotavljanje dejstev, temveč zato, da se ugotovi materialna resnica. Pričo se tudi vedno opozori na važnost pričevanja, prav tako pa na posledice krive izpovedi, za kar je kazenski zakon predpisal sankcijo, in sicer še posebno ostro pri krivem pričevanju v kazenskem postopku. So pa tudi posamezniki, ki pričevanja ne jemljejo resno in smatrajo, da so prijatelj-stori celo uslugo, če ne govorijo pred sodiščem resnice. Med te je sodil tudi ljubljanski mojster Rudolf Zupan iz Maribora, ki je s svojo izpovedjo lažno potrdil nek pravi poseel, ki ga Konrad Hojnik, ki se je zgovarjal pred sodiščem zaradi kaznivoga nedovoljenega trgovanja, nikoli ni sklenil. Sodišče je Zupanca zaradi krive izpovedi obsodilo na denarno kazen.

...IN CELJU

»Fant, loti se poštenega dela«

Pred leti se je zaposlil v Tovarni emajlirane posode v Celju tudi Franc Cvikl, rojen leta 1937. To je bila njegova prva zaposlitev in nedvomno bi vztrajal med sto in sto mladimi delavci te tovarne, če ga slaba družina ne bi spravila na stranpota. Doma ga niso najboljšo vzgajali. Zato je razumljivo, da je bil dozveten za tuj vpliv. S se nekaterimi prijatelji se je že istega leta podal ilegalno čez državno mejo. Pristojni čimtelji so mladoletnega Cvikla poslali v vzgojni zavod za eno leto. Po vrnitvi iz zavoda je dobil ustrežno zaposlitev v celjski Cinkarni, a ni dolgo zdržal. Odsel je k morju. Tudi tu je drakrat menjal zaposlitev. Če bi se obrnil do poštenih ljudi, jim povedal svoje težave in iskal nasveta, bi mu to nedvomno koristilo na njegovi življenjski poti. A kaj, osamljen, daleč od doma in brez staršev je vse preveč zaupal lastnim, precej slabim načertom.

Skoraj čez noč se je znašel na novi življenjski točki — v Murakerstvu v Madžarski. Iz rudnika Raka se je brez sredstev napotil pred Reke in Plivke, kjer je sedel v tranzitni brzi vlak za Madžarsko. Vozil se je skupaj z nekimi izpuzanimi-fizultirniki. Madžarske oblasti so Cvikla zadržale 10 dni ter ga nato 6. januarja letos vrnili pri Kotoribih na-šini obmejnem organu. Fant bo moral zaradi ponovnega kršenja zakonov presedati več mesecev v zaporu.

Izdajal se je za organa Ljudske milice

Ker se je 39-letni Franc Rancigaj, kurjač pri podjetju Plinarna-vodovod v Celju, nekega dne lani izdajal v Arji vlad za organa Ljudske milice, ga je Okrajno sodišče v Celju obsodilo na dva meseca zapore.

Spet na poti kriminala

Ena in dvajsetletni Marjan Sket v Celju je nedavno moral tretjič zavarovati pred sodiščem. Tokrat je v Celju ukradel iz nekega stanovanja na Kružni

Z JESENIC

Prihodnji teden se bo začel na Jesenicah v sklopu Ljudske univerze celna vzgojnih predavanj. Predavali bodo učitelji in profesorji. Predavanja so namenjena staršem delavsko sveta Jesenice. Vsebovajo vsebinsko in strokovno, na katero ustanovitev na Jesenicah že predelajo čakamo.

Ta teden je na Jesenicah tudi seminar za sindikalne funkcionarje, na katerem se predsedniki, tajniki in blaženi sindikalnih obrtnih odborov seznanjajo z nalogami sindikalne organizacije v socialistični družbi, podjetju in komunij ter z uvajanjem novega administrativnega in blagajniškega poslovanja v sindikalni organizaciji.

Na zadnji seji Občinskega ljudskega odbora Jesenica so odboriki topljo podprli odlok Občinskega LO o ustanovitvi potrošniških svetov. Prvenstveno bodo ustanovili potrošniški svetovi pri vseh trgovskih podjetjih in trgovskih kmetijskih združenjih, pri prodajalnih proizvodnih podjetjih in klubih potrošniških svetov bodo volili na zborski potrošniški svetovi. Delovna doba svetov bo trajala dve leti. Svet za gospodarstvo pri Občinskem ljudskem odboru je takoj zašel izvajati

S konference dijaške mladine na Jesenicah

Občinskemu komiteju LMS na Jesenicah je uspelo poživiti delo v vseh osnovnih mladinskih organizacijah na vasi, v delovnih kolektivih in na šolah. Po okrajni mladinski konferenci v Kranju je mladina na Jesenicah začela izpolnjevati naloge, ki so si jih zastali na njej.

Pretekli dni je bila konferenca dijaške skupnosti na jeseniški gimnaziji. Na njej je bilo govora o rodilniških sestankih, ki naj bi v bodoče postali še tesnejša vez med profesorji in študenti. Govora je bilo tudi o ustanovitvi vzgojno posvetovalnic in priprave ter mladinske knjižnice. Dijaški organizaciji LMS hoče slediti tudi delavska mladina, ki je že vključena v klube mladih proizvajalcev in v obratne organizacije LMS, ki imajo prav sedaj obratne mladinske konference ter se pripravljajo na tovarniško mladinsko konferenco, ki bo v Zeleni konci konec tega meseca.

Prometni nesreči

V sredo sta se pripetili na Koprskem dve prometni nesreči. V neposredni bližini Koprja je šofer podjetja letosna Viktorja Božiča iz Tribuna pokockal na glavi in na nogah odletel v izolsko bolnišnico. Druga nesreča se je pripetila na avtocesti pri izločilu pokopališča. Tretja sta avtomobil pokockala avtomobil obojestransko. Nesrečo je povzročil Pavel Ražman, ki je vozil po levi strani ceste. K sreči je utrpel le nekatere poškodbe.

DROBNE IZ MARIBORA

Organizacije Socialistične zveze delovnega ljudstva obišče razpravljajo o raznih ukrepih za uveljavitev nove ekonomske politike. V ta namen so po občini in vseh množičnih ustanovah Ljudske univerze pa s posebnimi predavanji seznanjajo člani Socialistične zveze z našo gospodarsko politiko in s letošnjim družbenim planom.

Na 10. redni letni skupščini Okrajnega odbora železniškega železničarjev so v razpravi o kadrih ugotovili, da sedanje šole ne morejo zasistiti vsem potrebam. Zato so priporočili, naj bi pod vodstvom železničarsko-transportnega podjetja Ljubljana ustanovijo šolo za tehniško prometno komercialne stroke, železničarsko industrijske šole pa naj bi vzgajale zlasti kader

za strojno vozovno in remonto osebje.

Čakalnico za matere z otroki na novoizgrajeni železniški postaji obišče mesečno povprečno okoli 1200 mater z otroki. Čakalnica nudi dojenčkom in otrokom in mladičem brezplačno, ostalim potnikom pa v primeru potrebe tudi prvo pomoč.

Okrajni zavod za socialno zavarovanje je po številu članstva, ki jih je okoli 70.000, drugi v naši republici. Izmed članov je nad 13.000 starostnih, invalidskih in družinskih pokojnikov. Z invalidi in svojci zaupokojencev je pri Zavodu 128.500 upravičencev do dajave iz socialnega zavarovanja, ali 71 odstotkov vseh prebivalcev mariborskega okraja.

Novomeško Društvo prijateljev mladine in prostori za delovanje

Potem ko je Društvo prijateljev mladine konec decembra organiziralo dobro uspešno novelotno jeklo, se je v januarju pripravljalo na drugo večjo prireditve za otroke in dorasajočo mladino — na veselo pustovanje. V nedeljo popoldne se je nabralo v veliki dvorani Doma JLA toliko živahnega predšolskega »drobiža«, da je bila glavnica pri glavnici, maska poleg maske, mali orkester Doma JLA je igral okroglo in poskočne, otroci pa so se vrteli, zabavali, šalili in igrali, da jih je bilo uže gledati. Maskerada se je ponovila v ponedeljek popoldne za šolarje osnovne šole, tretič pa so imeli prireditve gimnazijci, dijaški učiteljski in vajenci. Bilo je prijetno in res zabavno, žene pa so poskrbele tudi za dober in cenjen prigrizek. Starši so hvalili pozitivnovalnemu odboru društva, ki se vsako leto z različnimi prireditvami spomni otrok in jim prireja različne prireditve, nastope, izlete in podobno. Društvo je pridrilo te dni tudi 14-dnevni smučarski tečaj za tiste poine, ki nimajo svojih smuč in še ne znajo voziti. Poskrbelo je za inštruktorja, ki uči navdušene male smučarje v »Severni dolini«.

Hud udarec za delavno društvo — in za ostale organizacije, ki skrbijo za vzgojo in delo z mladino — na vseletiv uradov Komunalne banke v dvorano II nadstropju ObčlONove stare gimnazije, za katero je ObčlONovo mesto zatrjeval, da bo po obnovi hiše pre-

puščena v uporabo novomeški mladini. Potem, ko je bilo posloje lani novembra popolnoma urejeno in so v njem dobile razne organizacije nekaj pisarniških prostorov (večina prostorov pa je zasedel Zdravstveni dom), je bilo v dvorani nekaj razstav, pred kratkim pa so polovico dvorane spremenili v uradne prostore. Načrti lukovnega gledališča, mestne mladinske organizacije, Vzgojne posvetovalnice, Društva prijateljev mladine in pionirske organizacije pa so s tem spot pred zaprtimi vrati, kakor pred 4 ali 5 leti.

Morda Komunalna banka resnično potrebuje prostore, toda kakal bi na račun takozdane preurejenih prostorov v stari gimnaziji morala spet trpeti občini mladina Novega mesta? Prav je dni ponovno ugotavljajo mladinski terenski aktivni v Novem mestu, da se mladina nima kje sestajati. Ko pa so bili ponovno krediti za obnovo stavbe, je bila ena izmed temeljitev za njihovo odobritve tudi zahteva voditev vseh organizacij v mestu, da mladina mora dobiti prostor, kjer se bo lahko sestajala, igrala šah, brala revije in časopise, imela predavanja, lutkovno gledališče itd. Hudo je človeku, ko ugotavlja, da mladinskih sestankih in prireditev razširjenosti Društva prijateljev mladine, da je plačilo za vro dobro voljo, pripravljenost za delo in požrtvovalnost društva in raznih odborov le razočarovanje zaradi neupoštevanja resničnih po-

treb. Mar so bile vse dolgoletne obljube pristojnih forumov v mestu, da bo mladina dobila potrebne prostore, res je — obljube oz. izgovorji? Tg. Pred dnevi je bilo v mestu posvetovalno članov Kluba dolenjskih visokoločev, katerega sta se udeležila tudi predsednik okrajnega odbora SZDL Jože Borštnar in predsednik OLO Franc Pirkovič-Cort. Študentje nameravajo poizkusiti kulturno-prosvetno dejavnost med mladino, tako da bi jih prirejali predavanja z različnih področij znanosti, tehnike itd. Predvsem bodo usmerili tako delo med delavsko mladino Novega mesta. Poljudna predavanja bi spremljali tudi pončni filmi, ki jih bodo študentje izposlovali v Ljubljani. Predsednik okrajnega ljudskega odbora je povabil študente tudi na sejo OLO, da bi tako lažje spremljali delo ljudske oblasti in njenih organov v okraju, saj se bodo mnogi po končanih študijah vrnili v okraj.

Nevaren požar sreda mesta je 12. februarja zjutraj preprečil Jože Tramite v stavbi na Cesti komandanta Staneta št. 8, ko je pogasil ogenj na lesenem hodniku, ki se je vžgal zaradi žerjavičev. S. J. je popoldne 11. februarja stresel v lesen zahoj vročo žerjavičo, ki se je ponovil zaradi vetra razširila in vžgala hodnik. Ogenj je zapazila vojaška patrola, ki je takoj opozorila stanovalce na pretečo nevarnost.

Pevski zbor z jasno začrtano potjo

DESET LET

AKADEMSKEGA PEVSKEGA ZBORA

Poročilo o desetletnem delu, ki ga bo Akademski pevski zbor »Tone Tomšič« dal javnosti ob svojem jubilejnem koncertu, vsebuje nekaj načelnih misli, marveč da je to le ena izmed mnogih oblik dela vsakega pevskega zbora. Ljudskoprosvetni pevski zbor, ki bi obstajal samo zaradi nastopa-

nja, bi že v osnovi kršil svoj ljudskoprosvetni značaj, ker bi se postavljaj na položaj poklicnih zborov, ki jim je poglavitni namen koncertno udeleževanje. Vloga ljudskoprosvetnega zbora sega mnogo globlje, predvsem na vzgojno in izobraževalno področje. Posebno se mora vsak zbor zavedati, da živi v novem družbenem redu, da je del te družbe in da se idejno-politično (pri zborih se to kaže v programih) ne more ločiti od skupnosti. Zato je naloga slehernega zbora pri nas, da se programsko v vsebinskem smislu vključi v skupnost, da črpa motive in pobude za svoje delo iz naše stvarnosti in da z vzgojno močjo petja podpira delovno ljudstvo pri ustvarjanju novega družbenega reda. Skratka, cilj je vsem skupen, le načini za njegovo uresničenje so različni.

Pevski zbori so najmočnejše trdnjave v boju proti škodljivim vplivom degeneracije v glasbi in proti neumetniškim glasbenim izrodokom, ki nastopajo v obliki divjaške in etično škodljive glasbene improvizacije. Zato je naloga

pevskih zborov, da se tesno naslanjajo na narodno bogastvo, na domačo umetno in prirediteljsko tvornost.

Naloga pevskih zborov je obenem izobraževalna. Načrtno in dobro zasnovano zborovsko delo bo ob vsaki pesmi in skladbi, ob vsakem programu, ob vsaki priložnosti za nastop ali sodelovanje nudilo pevcem bodisi splošno, glasbeno strokovno, zgodovinsko ali politično izobrazbo. Sredstva za to so pesmi različnih vsebin, različnih skladateljev, raznih pokrajin, raznih dob, raznih dogodkov, stilni koncerti, nastopi ob raznih priložnostih in v raznih krajih, načrtno stopnjevanje tehnične zahtevnosti itd.

Ob vseh teh priložnostih je naloga zborov, da ljudi neprisljano tudi vzgajajo, bodisi v splošnih človeških vrlinah ali pa v posebni smeri, n. pr. v patriotizmu, borbenosti in podobno.

Zbori so na eni strani dolžni dajati skladateljem pobudo za nastanek novih skladb, na drugi pa jemati v program prazvedbe.

Zbori so v nemajhni meri dolžni iskati in odkrivati pevske talente in jih usmerjati v strokovno izpopolnjevanje, nadarjenim za zborovodstvo pa omogočiti izpopolnitev tudi v tej smeri.

Poleg vsega navedenega pa so dolžni zbori tudi javno nastopati in dajati ljudem, kar od njih pričakuje, to pa na taki stopnji kvalitete, ki je sposobna pevce in občinstvo vzgajati v estetskem smislu.

Vsa ta načela, tako navaja poročilo, so vodila APZ v vsem času njegovega dela in dokazuje to tudi s številkami.

Zbor je bil na treh enomesečnih delovnih akcijah in dal skupno okrog 25.000 delovnih ur.

Kulturnemu delu je bilo posvečenih (vštevši vaje in nastope) okrog 200 ur letno na pevca (ali v celoti 200.000 ur).

Zbor je priredil 265 nastopov v 75 različnih krajih. Nastopal je na akademijah in proslavah vseh vrst. Naštudiral je 205 skladb, 2 kantati, 3 vokalne suite in dve spevoigrji. S sodobno tematiko je bilo 37% skladb. Zbor je izvajal 85 različnih skladateljev vseh jugoslovanskih narodov. 15 skladateljem je dal pobudo za

nastanek 29 novih skladb, 3 suit, 2 kantat (skupno 548 strani), kot prvi pa je izvajal 36 skladb, 3 suite in dve kantati (skupno okrog 600 strani). V tekmovalnih je trikrat osvojil prva mesta. Iz zbora je izšlo 18 zborovodij, 3 operni pevci, 9 profesorjev glasbe in 26 polpoklicnih pevcev (Slovenska filharmonija, Radio). Stevilo pevcev, ki so se vključili v krajevna društva, pa ni znano.

Podrobnih podatkov je v poročilu še več, iz njega je razvidno, da se APZ ne zadovoljuje samo s koncertno dejavnostjo, marveč da je njegova dejavnost zelo pestra in vsestranska.

Na svojem jubilejnem koncertu bo APZ izvajal novo celovečerno skladbo, Askerčevo »Stara pravda«, ki jo je za APZ uglasbil Matija Tomc. »Stara pravda« obsega 10 stavkov, izvajajo pa jo: zbor, dva solista in recitator z delno klavirsko spremljavo.

S koncertom, ki bo brez dvoma pomemben kulturni dogodek, namerava APZ gostovati še v Celju, Mariboru, Zagrebu in Beogradu.

Akademski zbor ima svojo pot jasno in pravilno začrtano, zato spada brez dvoma v vrsto naših najpomembnejših zborov.

RADOVAN GOBEC

»Od Tiziana do Tiepola«

Jan Lys (1590—1629): Judita in Holofernes

IZ NAŠIH KINODVORAN

»Želim te«

Spet ona tistih nesrečnih ljubezenskih zgodb, ki v vseh mogočih variacijah skrbe za velik obisk v kinodvoranah. Mračna fotografija, povčane trepalnice, zakonska nezvestost — v parterju pa kavljanje, šepet in brezkotno vselovomije. Ona je Greer Garson; z bolj ali manj podobnimi zadevami je imela opravka skoraj v vseh svojih filmih. On pa je Robert Mitchum; vloga prevarena, njegova soproga se mu nič kaj ne poda. Premalo pustolovskega in romantičnega duha je v njej.

Snov je taka, da jo je mogoče obravnavati na dva načina: brezno ali pa preručano na sentimentalnost. Druga pot je trgovsko varnejša, žal idejno in umetniško zgrešena.

Spot nova smet na že tako zelo zametnem repertoarju. Jar.

Kulturne beležke

V podjetju »Jadrani-film« so dokončali novi film »Obleganje«. Scenarij so napisali Zvonimir Berković, Slavko Kolar in Nikola Tanhofer. Film, ki zajema 3 zgodbe iz NOB, vezane v »omnibus«, je režiral Branko Marjanovič.

Eden najuglednejših angleških filmskih producentov Michael Balcon, ki je po vojni izdelal nekaj izvrstnih angleških filmov, je odpovedal pogodbo z Rankovo družbo, ki je že več let razdeljevala njegove filme. Balcon je izjavil, da bo odšel filme sam izdelovati in razdeljevati.

Ondaj je izšla v Parizu z dokaj nenavadnim naslovom »Igre slikarja animalista« zbirka pesmi enega največjih sodobnih brazilskih pesnikov Ribeira Couta, ki je sedaj brazilski veleposlanik v Beogradu. Pred dvema letoma je izšla v našem jeziku zbirka njegovih pesmi z naslovom: »Došli dan«.

S premiere Brechtovih igr »Dobri človek iz Sečuana« v ljubljanskem Mestnem gledališču. Na sliki Julka Staričeva

IZ KRONIKE PROSVETNIH DRUŠTEV

Delo KUD, Jože Hermanko

Razen vodilnih kulturnih ustanov Maribora opravila od osvoboditve dalje svoje pomembno prosvetno, kulturno in vzgojno poslanstvo tudi KUD »Jože Hermanko«. Zato bi bilo vredno dodatni beležkam o razmerostih kulturno-umetniškega udeleževanja društvenih članov še nekaj besed, če zaradi desetletne nege obstoja. Pa tudi zato, ker sta ena, dve sekciji medtem že prerasi okvir društvenega delu ali morda tudi zato, ker je v nekaterih ne nepomembnih panogah dele začelno zamisliti.

Prvi, ki so po osvoboditvi zbrali svoje sile so bili nekdanji člani mariborske Glasbene Matice. Pridrugi so se jim novi pevci in pevke in najmlajši do sedaj pridružili. Zbor je izvajal 85 različnih skladateljev vseh jugoslovanskih narodov. 15 skladateljem je dal pobudo za

odraščil. Zanimanje torej stalno raste in marsikdo se ne zaveda, kako važno vzgojno sredstvo je to za naše mladiše. Gostovanja tujih sekcij (Ljubljana, Pesnica) pa so še stopnjevala zanimanje.

Tudi plesno športni sekciji in plesni šoli pod vodstvom poštvovalnega Danila Hanžureja ni odrekati vzgojnega pomena, čeprav tega nekateri še ne vidijo. Toda o tem pozneje. V treh letih obstoja je ta sekcija organizirala skupno 13 plesnih turnirjev, bodisi za prvenstvo sekcije, medklubskih ali internih, razen enega (na Ravnan), v Mariboru. Plesni pari so sodelovali na petih medklubskih in dveh mednarodnih turnirjih (Bled in Opatija), v državi in na mednarodnih in izozemstvu. Trener sekcije, ki šteje zdaj 42 članov, je diplomirani plesni učitelj L. Simončič, pod čigar vodstvom deluje tudi plesna šola, ki je imela v minulni sezoni več mladinskih tečajev in tečajev za odrasle z okrog 1400 to-

čajnik. O kulturnosti teh tečajev pod stalnim nadzorom, kakor tudi plesnih turnirjev, so se razen drugih izražali tudi predstavniki iz Ljubljane prav povoljno, zato je mlade nerazumljiv primer ko n. pr. profesor ne dovoli nastopiti pred publiko dijakinji-vojarki plesnega tečaja iz dovoljenjem ravnatelja. Potem se veda mlča mladino izvijanje v skritih lokalih...

Osnovane Ljudske univerze — pomembnega činitelja ljudsko-prosvetne vzgoje in vrsto koristnih usvetov pri delu je med ostalimi udeleženci jubilejnega občnega zboru priporočal tudi predstavnik Zveze Svobod in prosvetnih društev, tov. Košper, zaslužen član in funkcionarji društva pa so prejeli za svoje prizadevanje pri kulturno-prosvetnem in vzgojnem delu priznanje. Na vseh letih je bil v glavnem izvršitelj prejšnji odbor z dosedanjim predsednikom Ferdom Filipičem. Milan Kajš

KNJIŽNA POLICA

SERIJA 1956

Cena in priljubljena knjižna zbirka Državne založbe Slovenije — KNJIŽNA POLICA — bo tudi v letošnjem letu obogatila naš knjižni trg za 6 nadaljnjih, dragocenih knjižnih del.

Druga serija KNJIŽNE POLICE bo obsegala naslednje knjige:

PRVA DO TRETJA KNJIGA ZNAMENITI NEMŠKI VOJAŠKI ROMAN HELMUTA KIRSTA

»08-15« (TRILOGIJA)

In sicer:

1. knjiga: Pustolovski upor desetnika Ascha
2. knjiga: Nenavadni vojni doživljaji vojaka Ascha
3. knjiga: Nevarna končna zmaga Ascha

»08-15« je skupna oznaka, s katero so nemški vojniki imenovali tisto, kar je po vsem svetu znano pod imenom pruski vojaški — DRILL — in ki ga po vsem svetu preklinja na tisoče in milijone ponižanih uniformiranih bitij, ki ne morejo razumeti brezumnih šikan po kasarniških dvoriščih, ponižujočih človeško dostojanstvo in za katere ni in ne more biti pametnega opravičila. V prvi knjigi Kirst pokaže svoje glavne junake v kasarni in to tik pred pričetkom druge svetovne vojne. V drugi knjigi postavi pisatelj večino teh glavnih akterjev romana na rusko fronto, ko doživi v zimi 1941-42 nemška vojska prve resnejše udarce. V tretji knjigi pa vidimo glavne junake romana že ob splošnem razsulu nemškega militarizma nekje sredi Nemčije. O Kirstovi knjigi je sodilo ljudstvo, ne samo v Nemčiji, temveč po vsem svetu, kamor so si njegovi junaki v dveh letih po izidu knjige v velikih nakladah utrlj pot in z naskokom zavzeli ljudska srca.

4. knjiga: Peter Freuchen: Potujoči Viking

Kdo je ta potujoči Viking? Kdo je ta večni popotnik, raziskovalec polarne Grönlandije, pri tem pa etnolog, kartograf, pisatelj, avtor filmskih scenarijev in kdove kaj še vse. To je Peter Freuchen, danski pisatelj, ki ga slovenska javnost pozna že po njegovi knjigi »ESKIMI«. V napovedani knjigi pa nam razgrne sloviti pisatelj in polarni potnik, ta Viking današnjega časa, svoje razgibano življenje.

5. knjiga: Ilf Petrov: Zlato tele

»Zlato tele« je eno najboljših literarnih del iz prvega sovjetskega obdobja in je prevedeno skoro že v vse svetovne jezike.

6. knjiga: Novak Simič: Kaj vse prinašajo reke,

ali kako drugo, zlasti nagrajeno delo iz jugoslovanskih literatur.

- Vseh teh šest knjig dobijo naročniki po izredno nizki ceni.
- Kartonirane stanejo 1200 din, vezane v platno pa 1800 din.
- Naročnino lahko naročnik plača v šestih obrokih po 200 din.

NAROČAJTE V ZAPRTI KUVERTI ALI Z DOPISNICO.

Državna založba Slovenije, Ljubljana

MESTNI TRG 26 ● ODDELEK ZA KNJIŽNE ZBRKE

SPORT IN TELESNA VZGOJA

DRŽAVNI PRVENSTVI V KLASIČNIH IN ALPSKIH DISCIPLINAH

V Delnicah Belajeva, na Zelenici M. Lukanc

Delnice, 17. februarja. — Danes je bilo na državnem prvenstvu v klasičnih disciplinah na sporedu tekmovalno zbiranje na 10 km. Prvo mesto je osvojila članica »Celja« Amalija...

V štafeti 4 krat 10 km je sodelovalo 6 moških in izven konkurence reprezentanca Srbije. V prvi in drugi izmeni so se izrazito držali tekmovalci reprezentance Srbije...

mezne kategorije razločevala je po dožnjah. Na prvi je nastopilo članov 701, manjša je bila udeležba pri ženskah...

Največje presenečenje je napravil pri članih tekmovalcev stare garde Matevž Lukanc, ki je pustil za seboj tudi olimpijca Cvenkija in Dornika...

Rezultati štafete 4 krat 10 km: Enotnost I (Ljubljana) 5:14.28, Triglav (Kranj) 5:19.21, Jesenice 5:27.24, Enotnost II 5:34.33, Sarajevo 5:32.37.

Na državnem smučarskem prvenstvu v klasičnih disciplinah in skokih v Delnicah so prvi dan tekmovali v teku na 15 km.

Matevž Lukanc

15 km. Novi državni prvak je Zdravko Hlehanja (Mostrana), ki je presmačil progo v času 1:04.21. Matevž Kordež (Triglav, Kranj) 1:04.25.3, Cveto Pavčič (Enotnost, Ljubljana) 1:04.51.3, Gasper Kordež (Triglav, Kranj) 1:05.14.4.

Naslov mladinskega prvaka v teku na 12 km pa je osvojil Vjekoslav Petranovič (Delnice) z rezultatom 55:30.9 min.

Tudi partija Trifunović je v teku na 12 km pa je osvojil Vjekoslav Petranovič (Delnice) z rezultatom 55:30.9 min.

Na Zelenici se je danes začelo državno prvenstvo v alpskih disciplinah. Prva dva dne je bil na sporedu velenjski za članice, članice mladince in mladince. Vsi so vzeli po isti progi, ki se je za posa-

Stari znanci spet na vrhu Partenkirchen, 17. febr. (AFP). Na svetovnem prvenstvu v umetniškem drsanju na ledu si je v tekmovalni dvojici priborila prvo mesto avstrijska dvojica Schwarz-Opetl, drugo kanadska dvojica Dafoe-Bowden in tretje nemška dvojica Killius-Niangel.

HOKEJ NA LEDU ZDA premagale Švedsko. Stockholm, 17. febr. (Renter). ZDA so premagale Švedsko v hokeju na ledu s 6:3 (1:1, 1:1, 4:1).

SVETOVNO PRVENSTVO V UMETNIŠKEM DRSANJU

Stari znanci spet na vrhu Partenkirchen, 17. febr. (AFP). Na svetovnem prvenstvu v umetniškem drsanju na ledu si je v tekmovalni dvojici priborila prvo mesto avstrijska dvojica Schwarz-Opetl, drugo kanadska dvojica Dafoe-Bowden in tretje nemška dvojica Killius-Niangel.

HOKEJ NA LEDU ZDA premagale Švedsko. Stockholm, 17. febr. (Renter). ZDA so premagale Švedsko v hokeju na ledu s 6:3 (1:1, 1:1, 4:1).

SVETOVNO PRVENSTVO V UMETNIŠKEM DRSANJU

Stari znanci spet na vrhu Partenkirchen, 17. febr. (AFP). Na svetovnem prvenstvu v umetniškem drsanju na ledu si je v tekmovalni dvojici priborila prvo mesto avstrijska dvojica Schwarz-Opetl, drugo kanadska dvojica Dafoe-Bowden in tretje nemška dvojica Killius-Niangel.

HOKEJ NA LEDU ZDA premagale Švedsko. Stockholm, 17. febr. (Renter). ZDA so premagale Švedsko v hokeju na ledu s 6:3 (1:1, 1:1, 4:1).

SVETOVNO PRVENSTVO V UMETNIŠKEM DRSANJU

Stari znanci spet na vrhu Partenkirchen, 17. febr. (AFP). Na svetovnem prvenstvu v umetniškem drsanju na ledu si je v tekmovalni dvojici priborila prvo mesto avstrijska dvojica Schwarz-Opetl, drugo kanadska dvojica Dafoe-Bowden in tretje nemška dvojica Killius-Niangel.

HOKEJ NA LEDU ZDA premagale Švedsko. Stockholm, 17. febr. (Renter). ZDA so premagale Švedsko v hokeju na ledu s 6:3 (1:1, 1:1, 4:1).

SVETOVNO PRVENSTVO V UMETNIŠKEM DRSANJU

Stari znanci spet na vrhu Partenkirchen, 17. febr. (AFP). Na svetovnem prvenstvu v umetniškem drsanju na ledu si je v tekmovalni dvojici priborila prvo mesto avstrijska dvojica Schwarz-Opetl, drugo kanadska dvojica Dafoe-Bowden in tretje nemška dvojica Killius-Niangel.

HOKEJ NA LEDU ZDA premagale Švedsko. Stockholm, 17. febr. (Renter). ZDA so premagale Švedsko v hokeju na ledu s 6:3 (1:1, 1:1, 4:1).

SVETOVNO PRVENSTVO V UMETNIŠKEM DRSANJU

Stari znanci spet na vrhu Partenkirchen, 17. febr. (AFP). Na svetovnem prvenstvu v umetniškem drsanju na ledu si je v tekmovalni dvojici priborila prvo mesto avstrijska dvojica Schwarz-Opetl, drugo kanadska dvojica Dafoe-Bowden in tretje nemška dvojica Killius-Niangel.

HOKEJ NA LEDU ZDA premagale Švedsko. Stockholm, 17. febr. (Renter). ZDA so premagale Švedsko v hokeju na ledu s 6:3 (1:1, 1:1, 4:1).

SVETOVNO PRVENSTVO V UMETNIŠKEM DRSANJU

Stari znanci spet na vrhu Partenkirchen, 17. febr. (AFP). Na svetovnem prvenstvu v umetniškem drsanju na ledu si je v tekmovalni dvojici priborila prvo mesto avstrijska dvojica Schwarz-Opetl, drugo kanadska dvojica Dafoe-Bowden in tretje nemška dvojica Killius-Niangel.

HOKEJ NA LEDU ZDA premagale Švedsko. Stockholm, 17. febr. (Renter). ZDA so premagale Švedsko v hokeju na ledu s 6:3 (1:1, 1:1, 4:1).

SVETOVNO PRVENSTVO V UMETNIŠKEM DRSANJU

Stari znanci spet na vrhu Partenkirchen, 17. febr. (AFP). Na svetovnem prvenstvu v umetniškem drsanju na ledu si je v tekmovalni dvojici priborila prvo mesto avstrijska dvojica Schwarz-Opetl, drugo kanadska dvojica Dafoe-Bowden in tretje nemška dvojica Killius-Niangel.

HOKEJ NA LEDU ZDA premagale Švedsko. Stockholm, 17. febr. (Renter). ZDA so premagale Švedsko v hokeju na ledu s 6:3 (1:1, 1:1, 4:1).

SVETOVNO PRVENSTVO V UMETNIŠKEM DRSANJU

Stari znanci spet na vrhu Partenkirchen, 17. febr. (AFP). Na svetovnem prvenstvu v umetniškem drsanju na ledu si je v tekmovalni dvojici priborila prvo mesto avstrijska dvojica Schwarz-Opetl, drugo kanadska dvojica Dafoe-Bowden in tretje nemška dvojica Killius-Niangel.

HOKEJ NA LEDU ZDA premagale Švedsko. Stockholm, 17. febr. (Renter). ZDA so premagale Švedsko v hokeju na ledu s 6:3 (1:1, 1:1, 4:1).

SVETOVNO PRVENSTVO V UMETNIŠKEM DRSANJU

Stari znanci spet na vrhu Partenkirchen, 17. febr. (AFP). Na svetovnem prvenstvu v umetniškem drsanju na ledu si je v tekmovalni dvojici priborila prvo mesto avstrijska dvojica Schwarz-Opetl, drugo kanadska dvojica Dafoe-Bowden in tretje nemška dvojica Killius-Niangel.

HOKEJ NA LEDU ZDA premagale Švedsko. Stockholm, 17. febr. (Renter). ZDA so premagale Švedsko v hokeju na ledu s 6:3 (1:1, 1:1, 4:1).

SVETOVNO PRVENSTVO V UMETNIŠKEM DRSANJU

Stari znanci spet na vrhu Partenkirchen, 17. febr. (AFP). Na svetovnem prvenstvu v umetniškem drsanju na ledu si je v tekmovalni dvojici priborila prvo mesto avstrijska dvojica Schwarz-Opetl, drugo kanadska dvojica Dafoe-Bowden in tretje nemška dvojica Killius-Niangel.

HOKEJ NA LEDU ZDA premagale Švedsko. Stockholm, 17. febr. (Renter). ZDA so premagale Švedsko v hokeju na ledu s 6:3 (1:1, 1:1, 4:1).

SVETOVNO PRVENSTVO V UMETNIŠKEM DRSANJU

Stari znanci spet na vrhu Partenkirchen, 17. febr. (AFP). Na svetovnem prvenstvu v umetniškem drsanju na ledu si je v tekmovalni dvojici priborila prvo mesto avstrijska dvojica Schwarz-Opetl, drugo kanadska dvojica Dafoe-Bowden in tretje nemška dvojica Killius-Niangel.

HOKEJ NA LEDU ZDA premagale Švedsko. Stockholm, 17. febr. (Renter). ZDA so premagale Švedsko v hokeju na ledu s 6:3 (1:1, 1:1, 4:1).

SVETOVNO PRVENSTVO V UMETNIŠKEM DRSANJU

Stari znanci spet na vrhu Partenkirchen, 17. febr. (AFP). Na svetovnem prvenstvu v umetniškem drsanju na ledu si je v tekmovalni dvojici priborila prvo mesto avstrijska dvojica Schwarz-Opetl, drugo kanadska dvojica Dafoe-Bowden in tretje nemška dvojica Killius-Niangel.

HOKEJ NA LEDU ZDA premagale Švedsko. Stockholm, 17. febr. (Renter). ZDA so premagale Švedsko v hokeju na ledu s 6:3 (1:1, 1:1, 4:1).

SVETOVNO PRVENSTVO V UMETNIŠKEM DRSANJU

Stari znanci spet na vrhu Partenkirchen, 17. febr. (AFP). Na svetovnem prvenstvu v umetniškem drsanju na ledu si je v tekmovalni dvojici priborila prvo mesto avstrijska dvojica Schwarz-Opetl, drugo kanadska dvojica Dafoe-Bowden in tretje nemška dvojica Killius-Niangel.

HOKEJ NA LEDU ZDA premagale Švedsko. Stockholm, 17. febr. (Renter). ZDA so premagale Švedsko v hokeju na ledu s 6:3 (1:1, 1:1, 4:1).

SVETOVNO PRVENSTVO V UMETNIŠKEM DRSANJU

Stari znanci spet na vrhu Partenkirchen, 17. febr. (AFP). Na svetovnem prvenstvu v umetniškem drsanju na ledu si je v tekmovalni dvojici priborila prvo mesto avstrijska dvojica Schwarz-Opetl, drugo kanadska dvojica Dafoe-Bowden in tretje nemška dvojica Killius-Niangel.

HOKEJ NA LEDU ZDA premagale Švedsko. Stockholm, 17. febr. (Renter). ZDA so premagale Švedsko v hokeju na ledu s 6:3 (1:1, 1:1, 4:1).

Navodilo za darilne pošiljke zaradi carinskih olajšav

Obveščamo vse prizadete, da bo carinarnica v bodoče zaradi ugodnosti carinskih olajšav zahtevala kot dokaz za darilno pošiljko izklicno le potrdilo pristojnih občin oziroma sodišča. Potrdilo mora vsebovati naslednje podatke:

- 1. Kdo pošilja in kdo sprejema darilo;
2. ali pošilja darilo sorodnik ali prijatelj;
3. ali gre res za darilo brez kakršnekoli protislužbe ali plačila obdarovanca;
4. ali je obdarovanec za tako darilo že izkoristil carinsko olajšavo ali ne.

V bodoče carinarnica ne bo sprejemala nobenih drugih dokazil pri reševanju prošelj za carinske olajšave.

Pripomba: Zgorajne velja samo za darilne pošiljke, medtem ko za predmete, nabavljene iz prihrankov lastnega zaslužka, veljajo dosedajni predpisi.

Carinarnica Ljubljana

Odredite in nam pošiljite

Uprava

»LJUDSKE PRAVICE«

Ljubljana

Kopitarjeva ulica 2

Poštni predal 42

»LJUDSKE PRAVICE«

Ljubljana

Kopitarjeva ulica 2

»LJUDSKE PRAVICE«

Ljubljana

Kopitarjeva ulica 2

»LJUDSKE PRAVICE«

Ljubljana

Kopitarjeva ulica 2

»LJUDSKE PRAVICE«

Ljubljana

Kopitarjeva ulica 2

»LJUDSKE PRAVICE«

Ljubljana

Kopitarjeva ulica 2

»LJUDSKE PRAVICE«

Ljubljana

Kopitarjeva ulica 2

»LJUDSKE PRAVICE«

Ljubljana

Kopitarjeva ulica 2

»LJUDSKE PRAVICE«

Ljubljana

Kopitarjeva ulica 2

»LJUDSKE PRAVICE«

Ljubljana

Kopitarjeva ulica 2

»LJUDSKE PRAVICE«

IZVRŠNEMU SVETU MAKEDONIJE

Slovenski športniki sprejemajo z občalovanjem dogodke, ki so kot posledica letošnje zime zadeli vašo republiko. Nesreča v Mavrovem, kjer so izgubili življenje mnogi graditelji in čuvarji naše domovine, je za nas tembolj občutna, ker poznamo vso strahoto takih nesreč iz lastnih izkušenj.

Prosimo vas, da sprejmete v imenu vseh športnikov in športnih delavcev Slovenije globoko sočustvovanje z vsem ljudstvom naše drage Makedonije.

Zveza športov Slovenije

Izvršni odbor Zveze športov Slovenije pa je dodelil 200.000 din kot pomoč družinam ponesrečenih.

lik pomen izvrstnemu finišu, ki je priznanjkoval prav predstavnicam Delnice, ki so imele vrhu tega tudi več hujših padcev. S to zmago se je Slovenkam posrečilo priboriti si po dveh letih naslov jugoslovanske prvakinje na tej progi. V tej disciplini se startalo 9 članic, med temkom pa je odstopila Branka Trkulja (Enotnost, Ljubljana).

IX. DRŽAVNO SAHOVSKO PRVENSTVO JUGOSLAVIJE

Po prvi četrtini - Janošević

pred Gligorićem, Matanovićem in ostalimi

Skopje, 17. februarja. — Po prvi četrtini sahovskega prvenstva Jugoslavije vodi beograjski mojster Dragan Janošević, ki si je ob enem priboril tudi posebno nagrado za najboljši uspeh v prvih petih kolihi.

Peto kolo, ki je bilo odigrano v četrtek zvečer, je bilo zanimivo bolj po svojih potekih, kakor pa po večidel neodločenih izidih. Bilanca tega kola je: 7 remijev in 3 zmage, kar pomeni, da je bilo doseženo izmed 49 dokončnih partij 31 neodločenih in le v 18 partijah je nasprotnik položil orožje.

V nasprotju z nekaterimi partijarji, ki so bile brez potrebe zavlačevane, pa smo bili v četrtem in petem kolu priče nekaterih prehitro sklenjenih remijev.

Presenetil je novinec Jovanović, ki je v partijah z dvema velemojstrama Pircom in Gligorićem dosegel eno točko. Analiza partije Gligorić - Jovanović je vzbudila veliko zanimanje med mojstri, saj je prešla v priljubljeno Gligorićevo otvoritev. Jovanović pa je kot črna igral tako, da bodo sahovski teoretiki prisiljeni to partijo temeljito preučiti. Kaže pa, da avtoriteta Pirca in Gligorića preveč impresionira Jovanovića, ki se je udeležil turnirja z namenjem, da je popolni outsider. Z nekoliko večjo samozavestjo bi nemara spremenil podobo lestvice.

Podoben podvig proti istima velemojstrama je napravil mojstrski kandidat Lukić, ki je trenutno s petimi remiji sredi lestvice. Te 4 partije, 2 Jovanoviću in 2 Lukičeviću, so za sedaj prinesle neodločen rezultat 2:2 v srečanjih med velemojstri in mojstrskimi kandidati.

Po porazu, ki ga je utrpel z Mi-

leem, se je Rabar »maščeval nad Karaklajićem. Državni prvak se je vdal ker ni mogel braniti mata.

Prvo zmago je žel velemojster Pirce, in sicer v partijah z zadnjim na lestvici — Totom.

Tomović se je vdal že sinoči po večerji. Tako se je Djurašević uvrstil na tabeli med zmagovalce, Tomović pa je še nadalje edini udeleženec, ki ni sklenil remija.

Črna partija Trifunović - Ivkov (siciljanka) se je prerano končala. Bila je na tem turnirja prava redkost. Nasprotnika sta sklenila premirje v 20. potezi. Kazno je, da je Ivkov že kar naprej zadovoljen z remijem, saj je imel črne figure. Tudi pri Ivkovu in Trifunoviću smo opazili, da sta precej pomirijava, kar zlasti velja za mlajšega.

Ostali rezultati so bili neodločeni: Matulović - Matanović, Čirić - Udovčić, Milčić - Lukić in Djaja - Sokolov. V šestem kolu se bodo pomerili: Janošević - Tomović, Udovčić - Djurašević, Matanović - Čirić, Ivkov - Matulović, Rabar - Trifunović, Lukić - Karaklajić, Jovanović - Milčić, Tot - Gligorić, Sokolov - Pirca in Lukić - Djaja. Vrstni red pred šestim kolom: Janošević 4, Gligorić, Matanović 3,5, Pirce,

POSVET SAHOVSKIH ORGANIZATORJEV LJUBLJANE

Sodelovanje z ostalimi organizacijami — eden pogojev za uspešno delo

Pred kratkim je bil v Ljubljani posvet sahovskih organizatorjev s področja OLO Ljubljana. Na sestanku so ugotovili vrsto težav in slabosti v delu okrajnega sahovskega odbora in okrajnih sahovskih organizacij. Na svojem področju ima 28 osnovnih sahovskih organizacij včlanjenih 1120 članov, kar je — za obseg tega področja in zanimanje za šah — odlično premalo. Mnogo sahovskih društev, klubov in sekcij nima primernih zgovornih prostorov, razen tega pa ovladajo v precejšnji gnotnih težavah. Zlasti občutno je pomanjkanje sahovskih ur, demonstracijskih desk, sahovskih pripomočkov srednje stopnje in priročnikov z igralnimi pravili in drugimi pravilniki.

Po plodnem razpravljanju so bila sprejeta ustrezna priporočila in sklepi. Osnovne organizacije bodo tesneje sodelovale s SZDL in okrajnim sahovskim odborom. Do konca marca bodo odigrali svoje društvene turnirje in v uredili pregled kategoriziranih članov. Skrbeli bodo za dvig števila članov in izvedbo zanimivih prireditelj. Osnovne organizacije bodo tesneje sodelovale s SZDL in okrajnim sahovskim odborom. Do konca marca bodo odigrali svoje društvene turnirje in v uredili pregled kategoriziranih članov. Skrbeli bodo za dvig števila članov in izvedbo zanimivih prireditelj. Osnovne organizacije bodo tesneje sodelovale s SZDL in okrajnim sahovskim odborom. Do konca marca bodo odigrali svoje društvene turnirje in v uredili pregled kategoriziranih članov. Skrbeli bodo za dvig števila članov in izvedbo zanimivih prireditelj.

IZVRŠNEMU SVETU MAKEDONIJE

Slovenski športniki sprejemajo z občalovanjem dogodke, ki so kot posledica letošnje zime zadeli vašo republiko. Nesreča v Mavrovem, kjer so izgubili življenje mnogi graditelji in čuvarji naše domovine, je za nas tembolj občutna, ker poznamo vso strahoto takih nesreč iz lastnih izkušenj.

Prosimo vas, da sprejmete v imenu vseh športnikov in športnih delavcev Slovenije globoko sočustvovanje z vsem ljudstvom naše drage Makedonije.

Zveza športov Slovenije

Izvršni odbor Zveze športov Slovenije pa je dodelil 200.000 din kot pomoč družinam ponesrečenih.

lik pomen izvrstnemu finišu, ki je priznanjkoval prav predstavnicam Delnice, ki so imele vrhu tega tudi več hujših padcev. S to zmago se je Slovenkam posrečilo priboriti si po dveh letih naslov jugoslovanske prvakinje na tej progi. V tej disciplini se startalo 9 članic, med temkom pa je odstopila Branka Trkulja (Enotnost, Ljubljana).

IX. DRŽAVNO SAHOVSKO PRVENSTVO JUGOSLAVIJE

Po prvi četrtini - Janošević

pred Gligorićem, Matanovićem in ostalimi

Skopje, 17. februarja. — Po prvi četrtini sahovskega prvenstva Jugoslavije vodi beograjski mojster Dragan Janošević, ki si je ob enem priboril tudi posebno nagrado za najboljši uspeh v prvih petih kolihi.

Peto kolo, ki je bilo odigrano v četrtek zvečer, je bilo zanimivo bolj po svojih potekih, kakor pa po večidel neodločenih izidih. Bilanca tega kola je: 7 remijev in 3 zmage, kar pomeni, da je bilo doseženo izmed 49 dokončnih partij 31 neodločenih in le v 18 partijah je nasprotnik položil orožje.

V nasprotju z nekaterimi partijarji, ki so bile brez potrebe zavlačevane, pa smo bili v četrtem in petem kolu priče nekaterih prehitro sklenjenih remijev.

Presenetil je novinec Jovanović, ki je v partijah z dvema velemojstrama Pircom in Gligorićem dosegel eno točko. Analiza partije Gligorić - Jovanović je vzbudila veliko zanimanje med mojstri, saj je prešla v priljubljeno Gligorićevo otvoritev. Jovanović pa je kot črna igral tako, da bodo sahovski teoretiki prisiljeni to partijo temeljito preučiti. Kaže pa, da avtoriteta Pirca in Gligorića preveč impresionira Jovanovića, ki se je udeležil turnirja z namenjem, da je popolni outsider. Z nekoliko večjo samozavestjo bi nemara spremenil podobo lestvice.

Podoben podvig proti istima velemojstrama je napravil mojstrski kandidat Lukić, ki je trenutno s petimi remiji sredi lestvice. Te 4 partije, 2 Jovanoviću in 2 Lukičeviću, so za sedaj prinesle neodločen rezultat 2:2 v srečanjih med velemojstri in mojstrskimi kandidati.

Po porazu, ki ga je utrpel z Mi-

leem, se je Rabar »maščeval nad Karaklajićem. Državni prvak se je vdal ker ni mogel braniti mata.

Prvo zmago je žel velemojster Pirce, in sicer v partijah z zadnjim na lestvici — Totom.

Tomović se je vdal že sinoči po večerji. Tako se je Djurašević uvrstil na tabeli med zmagovalce, Tomović pa je še nadalje edini udeleženec, ki ni sklenil remija.

Črna partija Trifunović - Ivkov (siciljanka) se je prerano končala. Bila je na tem turnirja prava redkost. Nasprotnika sta sklenila premirje v 20. potezi. Kazno je, da je Ivkov že kar naprej zadovoljen z remijem, saj je imel črne figure. Tudi pri Ivkovu in Trifunoviću smo opazili, da sta precej pomirijava, kar zlasti velja za mlajšega.

Ostali rezultati so bili neodločeni: Matulović - Matanović, Čirić - Udovčić, Milčić - Lukić in Djaja - Sokolov. V šestem kolu se bodo pomerili: Janošević - Tomović, Udovčić - Djurašević, Matanović - Čirić, Ivkov - Matulović, Rabar - Trifunović, Lukić - Karaklajić, Jovanović - Milčić, Tot - Gligorić, Sokolov - Pirca in Lukić - Djaja. Vrstni red pred šestim kolom: Janošević 4, Gligorić, Matanović 3,5, Pirce,

POSVET SAHOVSKIH ORGANIZATORJEV LJUBLJANE

Sodelovanje z ostalimi organizacijami — eden pogojev za uspešno delo

Pred kratkim je bil v Ljubljani posvet sahovskih organizatorjev s področja OLO Ljubljana. Na sestanku so ugotovili vrsto težav in slabosti v delu okrajnega sahovskega odbora in okrajnih sahovskih organizacij. Na svojem področju ima 28 osnovnih sahovskih organizacij včlanjenih 1120 članov, kar je — za obseg tega področja in zanimanje za šah — odlično premalo. Mnogo sahovskih društev, klubov in sekcij nima primernih zgovornih prostorov, razen tega pa ovladajo v precejšnji gnotnih težavah. Zlasti občutno je pomanjkanje sahovskih ur, demonstracijskih desk, sahovskih pripomočkov srednje stopnje in priročnikov z igralnimi pravili in drugimi pravilniki.

Po plodnem razpravljanju so bila sprejeta ustrezna priporočila in sklepi. Osnovne organizacije bodo tesneje sodelovale s SZDL in okrajnim sahovskim odborom. Do konca marca bodo odigrali svoje društvene turnirje in v uredili pregled kategoriziranih članov. Skrbeli bodo za dvig števila članov in izvedbo zanimivih prireditelj. Osnovne organizacije bodo tesneje sodelovale s SZDL in okrajnim sahovskim odborom. Do konca marca bodo odigrali svoje društvene turnirje in v uredili pregled kategoriziranih članov. Skrbeli bodo za dvig števila članov in izvedbo zanimivih prireditelj.

Udovčić, Djurašević, Matulović, Marić, Sokolov, 3. Milčić, Djaja,

NAROČILNICA

Podpisani _____

kraj _____ ulica _____ pošta _____

naročam »Ljudsko pravico« in prosim, da mi jo začnete redno pošiljati.

Naročnino bom nakazal po položnici, katero priložite prvi številki, oziroma jo bom plačal po inkasantu.

Datum _____

Podpis _____

Odrežite to nam pošljite

REKTOR UNIVERZE IN DEKAN PRAVNO-EKONOMSKE FAKULTETE NAZNAJATA ZALOSTNO VEST, DA JE DNE 14. FEBRUARJA UMRL

DR. FRAN ELLER

REDNI PROFESOR JURIDISTIČNE FAKULTETE V POKOJU

NJEGOVO SPOMIN BO OSTAL VEDNO MED NAMI.

DEKAN PRAVNO-EKONOMSKE FAKULTETE
PROF. DR. HELI MODIČ

REKTOR

PROF. DR. ING. ANTON KUHELJ

SLOVENSKE JAVNOSTI SPOROČAMO, DA JE DNE 14. FEBRUARJA LETOS UMRL

DR. FRAN ELLER

REDNI PROFESOR JURIDIČNE FAKULTETE IN KNJIZEVNIK

POKOJNIK JE BIL 16. FEBRUARJA DOPOLDNE PO DOLOČILIH SVOJE OPOROKE V VSEJ TIHOTI POKOPAN.

S SVOJIM KNJIZEVNIM DELOM SI JE POSTAVIL TRAJEN SPOMENIK, SVOJE NESEBIČNO ŽIVLJENJE PA JE SKLENIL S TEM, DA JE VSO ZAPUŠČINO VOLIL SLOVENSKE MATICI V SLOVSTVENE NAMENE.

V LJUBLJANI, 17. FEBRUARJA 1956.

SLOVENSKA MATICA

Svet za urbanizem LR Slovenije sporoča žalostno vest, da je po težki in mučni bolezni preminila naša uslužbenka

IVICA ZOR

Nadvse vestno in požrtvovalno uslužbenko ter iskreno in vsem priljubljeno tovarišico Ivico bomo ohranili v trajnem spominu.

Na njeni zadnji poti jo bomo spremlili v nedeljo, dne 19. februarja 1956 ob 15. uri iz Jožefove mrliške veže na Zalah.

SVET ZA URBANIZEM LR SLOVENIJE

RADIO LJUBLJANA

Sporočila za soboto, 18. februarja
Poročila: 5.05, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00 in 22.00.

5.00-6.20 Dobro jutro, dragi poslušalci! (pester glasbeni spored) — 6.20 Naš predlog za vaš jedilnik — 6.25 Reklame — 6.25 Jutrarnji orkestralni spored — 7.10-7.30 Zabavne popevke pojo znani pevci — 11.00 Radijski koledar — 11.05 Gospodinski nasveti — 11.15 Slovenske narodne in priredbi Slava Goloba, poje Mariborski komorni zbor — 11.45 Pojte z nami, otroci! — 12.00 Lahek opoldanski glasbeni spored — 12.30 Kmečka univerza: Vet. F. Skušek: O plemenitih krogih in trihomoniazah — 12.40 Odlomki iz Masenetove opere »Werther« — 13.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 13.30 Melodije za razvedrilo — 14.20 Pionirski kotiček — 14.35 Zeleni ste — poslušajte! — 15.15 Igra orkester Alfred Hause — 15.30 Utrinki iz literature: Jože Smit: Pesmi — 15.45 Veseli ritmi — 16.00 Novi filmi — 16.19 Koncert po željah — 17.20 Zabavna in plesna glasba, vmes reklame — 18.00 Okno v svet: Rurski velikanš Krupp — 18.15 Umetne in narodne pesmi poje Ljubljanski komorni zbor — 18.35 Jezikovni pogovori — 18.50 Igra ansambel Persi Albano — 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame — 20.00 Veseli večer — 22.15-23.00 UKV program: Plesna glasba — 23.15-23.00 Oddaja za naše izseljence — 23.00-24.00 Oddaja za tujino — na valu 327,1 m (prenos iz Zagreba).

ZAHVALA

Ob žalostni izgubi dragega sina in brata

STANKA

se najtopleje zahvaljujemo vsem, ki so ga spremlili do preranega groba. Najlepša zahvala velja njegovim tovarišem iz podjetja v Kočevju za ves njihov trud in darovano cvetje. Zahvaljujemo se tudi godbi iz Zelenzane Jesenice, ki se je odzvala vabilu, in vrbskim fantom in dekletom za darovano cvetje.

Vrba, 17. februarja 1956.

Zalujoča družina Strajnar in ostalo sorodstvo.

SOLSTVO

V gimnazija Ljubljana Poljane začne z rednim poukom 20. februarja. — Ravnateljstvo.

Ravnateljstvo kamniške gimnazije sporoča, da se bo v ponedeljek 20. februarja nadaljeval redni pouk. Za dijake, ki se opoldne vozijo z vlakom, bo od ponedeljka vozil posebni dijaški avtobus z odhodom iz Homca (od družnega doma) ob 11, 30 in s postanekom v Smarci in na Duplji.

Učiteljske v Ljubljani obvešča svoje dijake, da je začetek pouka zaradi tehničnih ovir preložen na 27. februar 1956. Vadnica začne z rednim poukom 20. februarja 1956. — Ravnateljstvo.

Šola za umetno obrt začne z rednim poukom 27. februarja. — Ravnateljstvo.

VESTI IZ HRASTNIKA

Planinsko društvo Hrastnik ima dne 18. februarja ob 17 redni letni občni zbor v dvorani »Delavskega doma« v Hrastniku. Vse članke in prijatelje društva vabi k udeležbi odbor.

GIBANJE PREBIVALSTVA V HRASTNIKU

od 1. januarja do 15. februarja
Umrlj: so: Podunšek Angela, gosposinja, 67 let; Pungaršek Uršula, gosposinja, 78 let; Višnar Gizela, gosposinja, 52 let; Bastič Marija, gosposinja, 77 let.

Poročili so se: Babič Franc, rudar, in Kmet Stefanija, roj. Lapornik, gosposinja; Ocepek Ferdo, rudar, in Kuhar Franciška, kmetovalka; Roglič Vojteh, študent metalurgije, in Ahac Marija Magdalena, strokovna učiteljica; Draksler Josip, strojevodja, in Zivič Antonija, kuharica; Jerič Vid, ključavničar, in Kreže Marija, kmetovalka; Frab Rudolf, rudar, in Štampar Ivana, delavka; Ostrovršnik Josip, mizar, pomočnik, in Kaluder Klodilida, administratorka; Zorko Jožef, šofer, in Jerman Stefanija, natakarica.

Umri so v Ljubljani

Andrej Prebil, upokojenec, Viška št. 32, star 80 let. Pogreb bo danes ob 15 na Viču.
Leopold Kos, posestnik, star 80 let, Ciglarjeva 1. Pogreb bo danes ob 15.30 na Zalah.

Vsem sorodnikom in znancem sporočamo žalostno vest, da je po dolgi in mučni bolezni preminila v starosti 31 let naša nadvse ljubljena, nepozabna hčerka in sestra

IVICA ZOR

uslužbenka Sveta za urbanizem LR Slovenije

Pogreb naše Ivice bo v nedeljo, dne 19. februarja 1956 ob 15. uri iz Jožefove mrliške veže na pokopališču Zale. Ljubljana, 17. februarja 1956.

Neutolažljivi: mama Ivana, oče Jože in sestra Katja ter ostalo sorodstvo

Sindikalna podružnica pri Državnem sekretariatu za gospodarstvo LRS sporoča žalostno vest, da je po dolgi in hudi bolezni v cvetu svoje mladosti umrla naša draga tovarišica

IVICA ZOR

uslužbenka Sveta za urbanizem LRS

K zadnjemu počitku jo bomo spremlili v nedeljo, dne 19. februarja 1956 ob 15. uri iz Jožefove mrliške veže na Zalah.

Drago prijateljico in požrtvovalno sodelavko bomo ohranili v lepem spominu.
Ljubljana, 17. februarja 1956.

SPOROČAMO ŽALOSTNO VEST, DA NAS JE NENADOMA ZAPUSTILA NAŠA

FRIDA SORŠEK

SIVILJA

VESTNO DELAVKO IN DOBRO TOVARIŠICO BOMO OHRANILI V TRAJNEM SPOMINU.

DELOVNI KOLEKTIV »PLETENINA«
LJUBLJANA

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »UNION«

Premiera ameriškega barvnega revijskega filma

Lepotica za milijon dolarjev

Brez tednika. Predstave ob 16, 18 in 20. V glavni vlogi Esther Williams in Walter Pidgeon. Ob 22. premiera ameriškega barvnega filma »Ona je vedela kaj hoče«. V glavni vlogi Debbie Reynolds. Prodaja vstopnic od 9.30-11 ter od 14 dalje.

KINO »SISKA«

Ameriški barvni film

»LILI«

V glavni vlogi Leslie Caron, Mel Ferrer in Jean-Pierre Aumont. — Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 14 dalje.

KINO »KOMUNA«

Premiera amer. barvnega filma

Na daljnem severu

Tednik: Filmske novice št. 6. — Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Prodaja vstopnic od 9.30-11 in od 14 dalje.

KINO »SLOGA«

Tednik: Filmske novice št. 6. — Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Ob 10 matineja istega filma. — V glavni vlogi Van Heflin in Jeanet Leigh.

DROBNI OGLASI

»SILVA« — Gozdno in lesno gospodarstvo AGV fakultete, Ljubljana, Parmova 37-III trakt, prodaja iz svojih osnovnih sredstev pisalni stroj »Underwood« v dobrem, uporabnem stanju. Reflektanti naj se zglašajo pisмено ali osebno na zgornjem naslovu. 625

KAUC OGRODJA, z omarico ali brez, prodam. Dravice, Vodnikova 287.

IZGUBIL SEM v soboto, 4. februarja, 4 ključke od pošte Bežigrad do Zagrebške ceste. Poštenega najditelja prosim, da ključke vrne postaji LM Bežigrad. 858

»METALNA« tovorna konstrukcij in strojnih naprav

MARIBOR — TEZNO išče:

INŽENIRJA KEMIJE

za izvajanje vseh vrst korozijske zaščite na objektih jeklogradnje v delavnicah in na terenu

2-3 VARILNE TEHNIKE ALI INŽENIRJE

po možnosti z varilno prakso za nadzor pri gradnji varjenih objektov na terenu

INŽENIRJA STROJNE ALI ELEKTROSTROJNE STROKE

za izvedbo kolaudacij vseh vrst transportnih naprav in za njih periodični nadzor, kjer so že v pogonu

TEHNIKA GEODETSKE ALI GRADBENE STROKE

za meritve (niveliranje) objektov jeklogradnje v delavnicah

2 ADMINISTRATORKI

perfektni stenodaktilografiji — z znanjem enega tuje jezika in daljšo prakso

Nastop službe takoj, oziroma po dogovoru. Pisne ponudbe ali osebno dogovor v upravi podjetja. M 71

UPRAVNI ODBOR

ELEKTRARNE MEDVODE • MEDVODE

razpisuje

MESTO RAČUNOVODJE

MOŠKEGA

POGOJI: popolna srednješolska izobrazba z vsaj petletno prakso v knjigovodstvu.

Nastop službe takoj. — Plača po tarifnem pravilniku. Ponudbe z življenjepisom je poslati na zgornji naslov v roku 15 dni.

632

85

»Tole nocoj ni bila sreča!« je rekel Keen, zroč v moškega, ležečega na tleh.

Rešilni avtomobil je prispel in spet so splezali čez pult, da bi napravili prostor ljudem z nosili. Keen je stal, opirajoč se z levo na vrata svojega avtomobila. Frayne je dajal ukaze svojim ljudem v skladišču. Coutts je z noge nezavedno udarjal po robcu, ki ga je nekdo izgubil na pločniku. Zatem je Frayne prišel iz skladišča in se pridružil Keenu.

»Kaj vam je še preostalo?« je vprašal Frayne.

»Maninley.«

»Maninleyu ne zaupam posebno,« je dejal Frayne.

»Jaz tudi ne.«

»Kaj želite, da bi storili?«

»Zaprte vse razseljence, ki so bili povezani z Malim Willyjem.«

»In potem?«

»Nekdo bo moral spregovoriti.«

»Da, dobro,« je rekel Frayne. »Toda kaj mislite, koliko je Dumetrius zaupal Willyjevemu pomočniku? Nobenega dokaznega gradiva nimamo zoper nje.«

»Vtem ko bomo iz teh ljudi kaj izvlekli, lahko Dumetrius pobegne na luno,« je rekel Coutts.

»Kaj pa naj bi storili, Coutts?« je jezno vprašal Keen. »Mar naj sedemo za mizo in odigramo partijo bridgea?«

Coutts je skomignil z rameni in se sklonil, da bi dvignil robec.

»Na delo grem,« je rekel Frayne. »Toda reči moram, da je po mojem mnenju to zapravljanje truda in časa.«

»Ne glede na to, ali je zapravljanje ali ne — moramo nekaj ukreniti!« je vzkliknil Keen. »Edino, kar nam je zdaj preostalo, je propalica, človek ki bi svojo sestro prodal za šest penijev in ki zdaj opezuje postajo podezemeljske železnice, oni pa se morda skrivajo petdeset milj daleč od nje! In kaj še? Dvajset zločincev ali več, ki jih moramo zasilati in pri tem upati, da je morda eden izmed njih bil pred pol ure za tistim pultom! In kaj še?«

»Tole,« je rekel Coutts, in naglo stopil okrog avtomobila, da je prišel pred svetilko, pri tem pa razgrnil robec.

»Kaj je to?« je vprašal Keen.

Coutts je dvignil robec, držeč ga za robova in ga raztegnil tako, da je bil raven. Na njem je bilo z ličilom za ustnice napisanih nekaj besed. Frayne se je sklonil nad Keenovo ramo in glasno prebral:

»Carpatti. Letališče na južni obali Portugalska.«

»Hedy,« je rekel Keen.

»To pomeni — lov teče dalje!« je vzkliknil Frayne.

Coutts je skočil v avtomobil in vžgal motor.

»Čakal vas bom v pisarni,« je rekel Keen. »Imejte odprte telefonske vrste z vsemi policijskimi postajami ob južni obali, jaz pa bom od ministrstva dobil popis letališč. Zapri bomo vsa letališča, kolikor jih bomo le mogli, na ostala pa bomo poslali svoje ljudi.«

Keen se je usedel v avtomobil zraven Couttsa.

»Škoda, da ni vedela imena letališča,« je rekel in pogledal na uro. »Dvajset minut imajo prednosti. Vozite hitro, kolikor se le dá, Coutts.«

Pol ure kasneje so bila štiri glavna letališča na južni angleški

obali zaprta za polet zasebnih letal, Keen pa je imel tudi listo sedemnajstih drugih letališč, ki so jih uporabljali manjši klubi za zasebne polete in jadralstvo. Policija v mestih in vasih blizu teh letališč je bila že obveščena, tako da bodo tudi ta majhna letališča kmalu zaprta.

Kmalu po pol deveti je Keen zvedel, da ima neki Marwin blizu vasi Blackland svoje letališče. Coutts je na zemljevidu našel to vas, Keen pa je ponavljal sporočila, ki jih je sprejemal po telefonu.

»Ta Marwin je bivši pilot in ima dvomotorno letalo, s katerim lahko popelje štiri potnike. Ali lahko z njim pobegnemo?«

»Brez vmesnega pristanka ne morejo priti na Portugalsko,« je odvrnil Coutts.

»Do tega letališča je dve uri vožnje,« je rekel Keen, zatem pa spet dvignil slušalko: »Dajte mi vse podatke o tem Marwinu! Silno nujno je!«

Telefon je nenehno zvonil in sporočal, da je policija zasedala letališča drugo za drugim. Keen je črtal imena na seznamu letališč, dokler nista ostali samo šedve: Blackwood in Cooperfield v Devonu.

Deset minut čez deveto se je telefon vnovič oglašil. Inšpektor Frayne je poročal, da neki predelani bombnik tipa »Mosquito« ogreva motorje na letališču Cooperfield. To je pravkar zvedel od policijskega poveljnika v vasi Ensley v Devonu. Lastnik tega letala se piše Jackson, drugega o njem pa ne vedo. Letališče Cooperfield je blizu Brampton Enda. V Ensleyu je samo en policaj, ki skrbi za štiri ali pet vasi, ena izmed teh pa je Brampton End.

Medtem ko je Frayne čakal na drugem koncu žice, je Keen vprašal Couttsa, ali »Mosquito« lahko brez vmesnega pristanka poleti na Portugalsko.

Drobne ZANIMIVOSTI

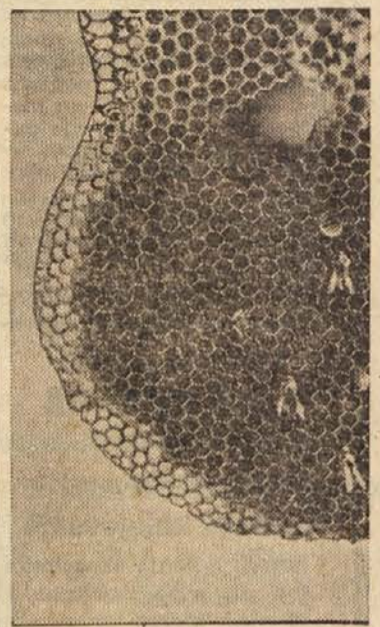
INDIJANCI SE HOCEJO LOCITI OD ZDA. Tri indijanska plemena groze, da se bodo ločila od ZDA in prosila za sprejem v Združene narode. Vsa ta plemena prebivajo na obali Oregona. Ameriška vlada jim daje 100 milijonov dolarjev odškodnine za zemljo, ki so ji jo prepustili. Njihov advokat je rekel, da postajajo indijanska plemena nestrpna in da nameravajo naprositi OZN, naj jih sprejme kot suvereno državo, če ameriška vlada ne bi ugodila njihovim zahtevam po odškodnini. Med indijanskimi plemeni in ameriško državo je bila sklenjena leta 1855 pogodba, o kateri indijanci trdijo, da je ameriški senat nikoli ni ratificiral in da se zato tudi svoji suverenosti niso odpovedali.

POSLEDICE HUDEGA MRAZA NA ČESKOSLOVASKEM
Praski Radio je poročal o veliki škodi, ki jo je napravil hud mraz. Močnejše so nastale zlasti v premožnostih. V prvem tednu februarja so nakopali rudarji za 105.000 ton premoga in lignita manjka, kakor je določal načrt. Glavne težave so nastale z nakladanjem in razkladanjem premoga, ker so pri temperaturi -25 zamrzle mnoge cevi in naprave na površju.

»DRESIRANE« ČEBELE
bi nam prinesle milijarde

Če rečemo, da bi lahko dohodek našega kmetijstva povečali za nekaj milijard, če bi »dresirali« čebele, bo marsikdo pomislil, da se šaljimo ali pa da nam gre za senzacijo. Ne gre pa ne za prvo ne za drugo. Če govorimo o čebelah, takoj pomislimo na med in vosek. Toda to ni edina korist, ki jo ima človek od njih. V državi z močno razvitim kmetijstvom sta med in vosek postranska, glavna korist čebel pa je v tem, da oplode cvetne kulture rastlin. Naše čebelarje, pa tudi druge ljudi bo pač presenetila vest, da plačajo kalifornijski sadjarji tri dolarje za vsak ulj, ki ga postavijo čebelarji v sadovnjak, ko sadje cvete. Da ni čebel, bi kalifornijski sadjarji ne bili to, kar so. Svet jih ne bi poznal po njihovi najboljsem sadju in seveda tudi tako velikih dohodkov ne bi imeli. Cvet lucerne se z vetrovom težko oplodi. To delo najbolje opravijo čebele. Ko pa cvete lucerna, cvete tudi mnogo drugih rastlin, za čebele še bolj privlačnih. Tako ostanejo mnogi cvetovi lucerne neoplojeni in donos tega

diragega semena je znatno manjši, kakor bi bil, če bi bili oplojeni vsi cvetovi. Zato so začeli v nekaterih deželah čebele »dresirati«, da oplode čimveč cvetov lucerne. Navadijo jih na vonj tega cveta. Ulje postavijo k njim cvetoče lucerne tako, da nabirajo čebele sladki sok, poznejši med, samo iz lucernih cvetov. Nekaj ameriški farmar, ki je tako »dresiral« čebele, je pridelal na hektar lucerne 1200 kg semen. Pri nas znaša največji donos od 250 do 300 kg, kilogram

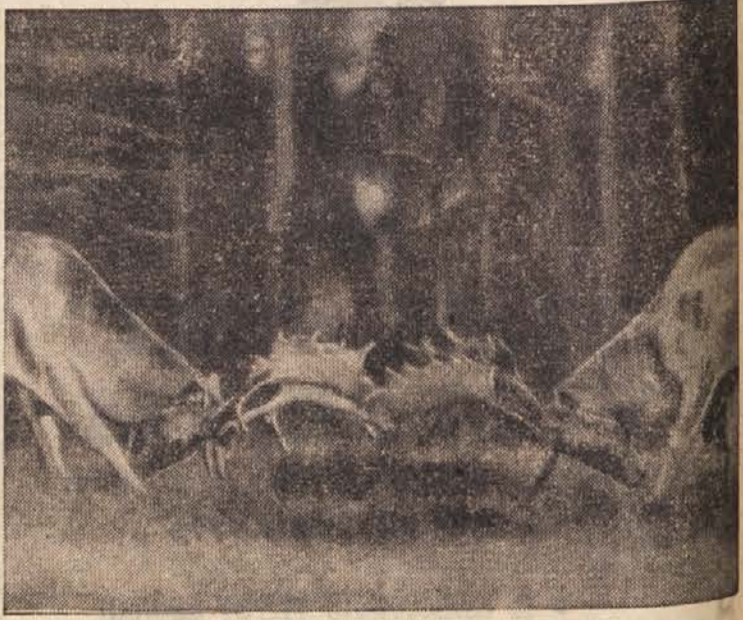
Lucerninega semena pa stane 500 ali še več din. V tem primeru je farmar zaslužil samo od »dresure« čebel blizu pol milijona.

Uspeh ameriškega farmarja so preverili v naši državi. Poskuse so delali v čebelnjaku Srednje kmetijske šole v Sabcu. Čebele so »dresirali« podobno kakor v Ameriki. Čeprav je bila lucerna zelo redka, je bil donos za naše razmere odličan. Znašal je namreč 580 kg na ha, vtem-ko so pridelali na »kontrolni« parceli samo 280 kilogramov semen.

Poskus z dresuro čebel, gledan kot bodoča množična metoda naših kmetovalcev čebelarjev, odkriva neslutene gospodarske možnosti. Jugoslavija je bila nekoč znana po pridelovanju lucerne in z njenim semenom je zalagala

ČE BI JIH MNOŽIČNO UPORABLJALI ZA OPLODITEV LUCERNINIH CVETOV

mnoge zahodnoevropske dežele. Zdaj pa moramo to seme uravazati. Lucerna je namreč zelo dobra zato, ker nam primanjkuje semen. Posledica tega je, da tudi številna živine ne moremo povečati. Lucerna je namreč celo dobra krma. Če bi naši pridelovalci lucerne samo eno leto uporabljali dresuro čebel v pridelovanju semen, bi lahko krili vse domače ptičre po njem. V nekaj letih pa bi lahko mnogo semen že izvozili.

Ostra zima kosi med severnimi jeleni

Sestradne živali pritiskajo na samotne kmetije in pojedjo kmetom vse seno

Daleč na severu Evrope, na Laponskem, Finskem in Norveškem je izbruhnila vojna. Bije se trd in neizprosno, zagrizen in žalov boj. In vendar v tej vojni ne bo zmagovalcev, marveč samo premaganci. Sto tisočev severnih jelenov grozi nevarnost, da bodo poginili od lakote. Že dobrih sto let namreč v teh deželah niso imeli tako hudega mraza, kakor letos, ko je padla temperatura na -53 stopinj. Ves sever Skandinavije preživlja letos izredno ostro zimo.

Črede lačnih severnih jelenov napadajo samotne kmetije, pa tu-

da manjše vasi. Mnogo so jih morali že zaklati, ker ni bilo nobene možnosti, da bi jih rešili. Začelo se je veliko pogubljanje, začel se je neizprosno boj. Ljudje na samotnih kmetijah se niso mogli braniti. Nič ni pomagalo, da so ponoči svoje imetje stražili. Lačni jeleni so prihajali vsako noč. V nekaj minutah so požrlj vse seno, potem pa kmetu ni kazalo drugače, kakor poklati živino, ker je ni mogel več krmiti. Živinske krme ni moč dobiti od nikoder.

In kmetje so napovedali lastnikom čred severnih jelenov vojno. Toda Laponci nimajo nobene možnosti, da bi usmerjali divje, sestradne črede. Severnih jelenov ni moč ukrotiti. Celotno Laponsko, čolnu podobne sami vpreženi severni jeleni in krotaki. Severnih jelenov je več sto tisoč. Velike črede dan za dnem menjavajo svoje bivališče. Črede starih živali in mladičev slede svojim vodnikom slepo tudi v smrt, če je potrebno. Sestradani živali tavajo po zasneženih pokrajinah, velike temne oči so močne. Drugače zametno mehki smrček je zdaj trd in zguban. Živali nagonsko silijo v bližino človeka. Neizprosno se čreda približa samotni kmetiji in jo obkroži. Nič ne pomaga, če ljudje nekaj jelenov postrele. Celotno strelj jih ne preženejo. Kjer so s snežnimi plugi očistili železniške proge, vlaki ne

morejo naprej, ker se zbera čreda severnih jelenov na progi. Nobeno žvižganje lokomotive ne pomaga. Lačne živali hodijo okrog vagonov, vohajo in drgnejo smrčke ob vrata. Izčrpane naposled popadajo in obleže na železniških tirih. Samo v zadnjih štirih tednih so vlaki pregazili nad 900 severnih jelenov.

Za Laponce pomeni letošnjo zima nepopravljivo škodo. Naposled, po desetih letih, se jim je posrečilo število severnih jelenov spet spraviti na normalno proizvodno stanje. Vojna je bila čreda močno razredčila, na Laponskem, Finskem in v severnem delu Norveške domala uničila. Zdaj pa bodo Laponci spet tam, kakor so bili leta 1945. Škoda znaša več milijonov.

Severni jeleni v Leningradu

Leningrajski pristaniški delavci so bili ondan pričé izrednega dogodka. Na področje trgovinskega dela pristanišča so prišli iz bližnjih gozdov severni jeleni. Dostojanstveno so jo mahali čez zamrznjeni Finski zaliv do ustja Neve ter radovedno ogledovali zasedane ladje in žerjave. Ko so prišli do roba ledu na reki Fontunki pri Kalininovem mostu, so se obrnili in odšli nazaj proti Finskemu zalivu.

ZA OSVOBODITEV 11 milijonov sužnjev

V soboci v prvem nadstropju nekoga upravnega poslopja blizu londonske železniške postaje Victoria sedj sredi knjig, slik in brošur krepak mož 66 let. Njegova pisalna miza je pokrita z dokumenti in zemljevidi. Mož se prizajno smehlja, saj ima dovolj vzrokov, da je dobre volje. Cela desetletja se je namreč boril proti trdovratnim sovražnikom in naposled je svoj cilj dosegel.

Charles Wilton Wood Greenidge je star samec, doma iz Barbadosa v Zahodni Indiji, kjer je živela njegova družina celih 200 let. Njegov oče je bil okrog leta 1900 poslanec v kolonialnem parlamentu. Po poklicu je Greenidge advokat. Ko se je vrnil po pravnih študijah v Cambridgeu v svojo domovino, je postal vrhovni državni tožilec v Trinidadu in Nigeriji, pozneje pa vrhovni sodnik v Britanskem Hondurasu. Po tridesetih letih naporene službe v kolonijah je hotel v Londonu v miru počivati. Komaj pa je prispel tja, že so mu predlagali položaj predsednika Zveze za boj proti suženstvu, da bi s svojim bogatim znanjem in izkušnjami pripomogel k osvoboditvi 11 milijonov sužnjev.

Greenidge pa je moral čakati na eksplozijo prve atomske bombe in ustanovitev Združenih narodov, preden je lahko začel svoje koristno in plemenito delo. Prva leta po drugi svetovni vojni je trgovina s sužnji še zmerom razcvetela. Stariši so še zmeraj prodajali svoje otroke kakor živino. Vdove so bile še zmeraj brezpravne. Združeni narodi so priključili svojim človeškim pravicam tudi razširjen zaščitni paragraf proti suženstvu. Greenidge je prepričan Generalno skupščino, da bi bila resolucija spriče trdovrat-

nih trgovcev s sužnji brez pomena. In dosegel je, da je Generalna skupščina v Parizu izvolila odbor strokovnjakov in mu naročila, naj prouči vprašanje suženjstva.

Skupaj z drugimi vplivnimi činiteljji je Greenidge pripravil učinkovito konvencijo. Pomagala mu je angleška vlada, da so Združeni narodi določili komisijo, v kateri so bili predstavniki Anglije, Holandije, Francije, Turčije, Sovjetske zveze, Ekvadorja, Jugoslavije, Avstralije in Indije. Ta odbor je skupaj z njim sprožil praktično zelo učinkovito akcijo za dokončno razveljavljenje še zadnjih zakonov, po katerih je trgovina s sužnji dovoljena. V aprilu se bo ukvarjala s tem vprašanjem UNESSCO, jeseni pa bo Generalna skupščina ZN izglasovala dokončno konvencijo, po kateri bodo vsi sužnji razglašeni za svobodne, trgovina s sužnji pa pod strogimi kaznimi prepovedana.

Ribiške ladje v Tima Bayju na Zlati obali. Na sliki vidimo, kako se ribiči pripravljajo za lov

SKOZI SNEG IN VIHAR

118. »Ne lomi ga!« je zavpil Marko. »Glasvo ti bo razneslo! Kje pa naj vzamemo še onega zdravnika, da ti jo bo spet sestavil?« Brane je že vzel detonator iz ust in ga pokazal. Vrvice je čvrsto tlačila v svetilnikoči so cevki. »Prijatelj! Imam, ki je bil partizanski minor,« je pojasnil, »in nekoč mi je pripovedoval, da so si partizani pomagali na ta način, če niso imeli pri roki kličč.«

119. Vžigalno vrvice so razrezali na dvanajst enakih delov. Brane je vneto grizel detonatorje. Vselej, kadar je ugriznil, so tovariši nehote prenehali z delom in stisnili glave med ramena. Vendar se je vse srečno končalo. »Tako,« je rekel Stojan. »Zdaj samo še prežemo konec vrvice in vtaknemo v precop glavico vžigalico.« Hitro so bili gotovi tudi s tem.

120. »Za polaganje in prižiganje min sva dovolj dva,« je dejal Marko. »Z Stojanom pojdeva sama na plaz.« »Pusti Stojana tu,« se je uprl Brane. »On je teoretik. Maloprej je hotel imeti kliččo. Kdo ve, kaj se bo spomnil na plaz.« Po kratkem prerekanju se je Marko vdal in menil. »Prav, pa pojdi ti. Posebno prijetnega dela pa ne bova imela. Premalo vrvice je. Vžigati bova morala vsako mino posebej.«

Alkoholizem v otroških letih

Število alkoholikov skoraj po vsem svetu od leta do leta narašča. Ljudje poženo po grlu ogromen del narodnega dohodka. Človeško zdravje trpi že v zgodnji mladosti, ker mnogi starši navadijo otroke piti alkoholne pijače. Nekateri so celo ponosni na svoje otroke, če znojo piti. Zato se je začela v zahodnoevropskih deželah široka akcija za pojasnjevanje škodljivosti alkohola prav v otroških letih. V šolah in zavetiščih govore otrokom o škodljivosti alkohola. Na roditeljskih sestankih navajajo primere pijančevanja med otroki. V mnogih podjetjih v Avstriji so izobesili gesla — besede Viktorja Adlerja: »Pijan delavec ne misli, misleč delavec ne pije.«

Stare grobove odpirajo

V mestu Cerveteri severozahodno od Rima je policija izsledila tolpo, ki je odpirala stare grobove etruskega mesta Caere, in sicer z razstrelivom. Mnogi arheološki predmeti iz zlata in draguljev v vrednosti več milijonov lir so prišli na črno borzo, kjer so jih prodajali na pol zastoj.

KOČLJIVO VPRAŠANJE

»Očka, ali je pes, ki je ukraden klobaso, še lahko policijski pes?«

»Kaj pa hočete pravzaprav od mene?«
»Polrajte mi glavo prosim.«

»Skop je tako, da bere linao naočnikov, da bi se stekla ne obrabila.«

